

Lautamäki vindkraftsprojekt, Östermark och Bötom

Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning

1 Uppgifter om projektet

Projektets namn och läge

Lautamäki vindkraftsprojekt, Östermark och Bötom

Projektansvarig

Projektansvarig är Lautamäen Tuulivoima Oy (Fortum Power and Heat Oy), PB 100, 00048 Fortum. MKB-konsult har varit WSP Finland Ab.

Kontaktmyndighet

Kontaktmyndighet för projektet har varit Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Finland.

Den projektansvariges beskrivning av projektet och projekialternativen

Lautamäen Tuulivoima Oy planerar en vindkraftspark i Lautamäki på gränsen mellan kommunerna Östermark och Bötom. Den planerade vindparken ligger cirka 2,8 km söder/sydväst om Östermarks centrum och 3 km norr/nordväst om Bötoms centrum. I MKB-förfarande granskas vindkraftsområdet (projektområde) samt alternativa elöverföringssträckningar. I projektet planeras byggande av högst 36 vindkraftverk. De planerade kraftverkens totalhöjd är högst 320 meter. Vindkraftverkens enhetseffekt är 7–10 MW och den totala effekten högst 360 MW.

Enligt de preliminära planerna är avsikten att koppla vindkraftsprojektet till stamnätet vid Kärppiö elstation i Östermark (EALT2) eller den planerade elstationen i Åback i Kristinestad (EALT1). Båda alternativen är högspänningsledningar för antingen 110 kV eller 400 kV och placeras invid

Fingrids nuvarande kraftledningsgata Kristinestad-Kärppiö för 400 kV och 110 kV. De alternativa sträckningarna och tekniska lösningarna för elöverföringen preciseras under planeringen.

I MKB-förfarandet granskas följande alternativ (ALT):

ALT0: Projektet genomförs inte

ALT1: I Lautamäki byggs 36 vindkraftverk med en enhetseffekt på 7–10 MW. Vindkraftsparkens sammanlagda effekt är högst 360 MW.

ALT2: I Lautamäki byggs 23 vindkraftverk med en enhetseffekt på 7–10 MW. Vindkraftsparkens sammanlagda effekt är högst 230 MW.

2 Inledande av förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Lautamäen Tuulivoima Oy har inlett förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsförfarande) den 8 maj 2024 genom att lämna in ett program för miljökonsekvensbedömning (nedan bedömningsprogram) för projektet Lautamäki vindkraftsprojekt till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (nedan NTM-central).

Det aktuella projektet förutsätter bedömningsförfarande med stöd av punkt 7 e i bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan MKB-lagen).

3 Förhandsöverläggning

Kontaktmyndigheten ordnade en förhandsöverläggning den 6 mars 2024, för att främja bland annat hanteringen av den helhet av bedömnings-, planerings- och tillståndsförfaranden som projektet kräver och informationsutbytet mellan den projektansvarige och myndigheterna. I förhandsöverläggningen deltog NTM-centralen i Södra Österbotten, Östermarks kommun, Bötoms kommun, Kauhajoki stad, Södra Österbottens förbund, museerna i Seinäjoki, Fortum Renewables Oy, Arkkitehtuuritoimisto B&M och WSP Finland Ab.

4 Information och samråd om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten informerade om bedömningsprogrammet och framläggandet av det samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden genom en offentlig kungörelse under tiden 8 maj – 7 juni 2024. Kungörelsen och bedömningsprogrammet publicerades på NTM-centralens webbplats <http://www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra->

[osterbotten](#) och miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/lautamaki-vindkraft-MKB. Meddelande om kungörelsen har sänts till kommunerna Östermark och Bötom samt städerna Kristinestad och Närpes för publicering på deras webbplatser. Dessutom har det informerats om bedömningsprogrammet och framläggandet av det samt möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden genom tidningsannonser som publicerades i tidningarna Tejuka, Suupohjan Sanomat och Syd-Österbotten den 8 maj 2024 och den 9 maj 2024.

Under samrådstiden har man kunnat bekanta sig med bedömningsprogrammet i pappersform i Bötoms kommunkansli, Östermarks servicepunkt, Kristinestads servicepunkt och Närpes stadshus.

Ett informationsmöte för allmänheten om bedömningsprogrammet ordnades måndagen den 20 maj 2024 kl.17.30-20.00 i auditoriet i Teuvan lukio, Sipiläntie 3, 64700 Östermark med möjlighet att delta på distans via Teams. Frågor som togs upp på mötet var bl.a. elöverföringen och dess alternativ samt tekniska genomförande (gemensamma stolpar) samt projekialternativen för vindkraftverkens del. Föremål för diskussion blev också friluftsområdet Pappilankangas norr om projektområdet och frågan om hur användningen av det begränsas i konsekvensbedömningen. Konsulten kommenterade att användningen av området begränsas inte men konsekvenserna för friluftsområdet beaktas i konsekvensbedömningen, bl.a. buller och skuggeffekter. Andra frågor som diskuterades var kraftverkens placering, som kommer att ändras jämfört med MKB-programmet, fördelningen av kraftverken mellan kommunerna Bötom och Östermark och hur kraftverksplatserna återställs efter verksamheten. Dessutom berättade konsulten att de viktigaste tillstånden för projektet kan vinna laga kraft i slutet av 2025 och att avståndet från kraftverken till väg 687 kommer att vara minst 300 m.

5 Utlåtanden och åsikter om bedömningsprogrammet

Kontaktmyndigheten begärde utlåtanden om bedömningsprogrammet av 42 myndigheter och organisationer. Dessutom begärdes expertkommentarer av enheterna för områdesanvändning och vattentjänster, naturskydd, vattenresurser och miljöskydd samt ansvarsområdet för trafik och infrastruktur vid NTM-centralen i Södra Österbotten.

Till kontaktmyndigheten inkom 21 utlåtanden och 11 åsikter om bedömningsprogrammet. Säkerhets- och kemikalieverket Tukes, Östermarks kommun och Suomen Erillisverkot meddelade att de inte yttrar sig om bedömningsprogrammet.

I det följande presenteras kontaktmyndighetens syn på det centrala innehållet i responsen från samrådet. Utlåtandena och åsikterna i sin helhet finns på www.miljo.fi/lautamaki-vindkraft-MKB med undantag av uppgifter som har betraktats som personuppgifter.

Sammandrag av utlåtandena

Cinia Oy påpekar att om projektet med vindkraftsparken genomförs, går det inte att bygga radiolänksystem inom influensområdet i fortsättningen.

Elisa Abp påpekar att det inte går att bygga radiolänksystem inom projektets influensområde i fortsättningen. *Elisa Abp* tillägger att bolaget har flera länkspänningar i närheten av området. Deras läge anges närmare i *Elisa Abp*:s utlåtande.

Södra Österbottens förbund konstaterar i sitt utlåtande att förslaget till landskapsplan har varit offentligt framlagt efter det att MKB-programmet utarbetades. Förbundet kommenterade att i stället för beteckningarna för behov av grönförbindelse innehåller förslaget till landskapsplan en allmän planeringsbestämmelse om ekologiska förbindelser, där det bl.a. begärs att områdets ekologiska förbindelser ska identifieras och beaktas.

I förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 anvisas Perkiömäki område för vindkraftverk i delvis samma område som Lautamäki vindkraftsprojekt. Förbundet påpekar att ALT1 jämte kraftverkens placering i MKB-programmet avviker delvis avsevärt från området för vindkraftverk i Perkiömäki i förslaget till landskapsplan.

Södra Österbottens förbund ber att aktören beaktar de principer som beskrivs i landskapsplanens planbeskrivning, inkl. de utredningar som ingår i konsekvensbedömningen. Förbundet ber att aktören följer behandlingen och godkännandet av den nya helhetslandskapsplanen samt beaktar beteckningarna och bestämmelserna i den slutliga landskapsplanen. Planeringsbestämmelserna bör beaktas även för elöverföringens del.

Södra Österbottens förbund önskar att det fogas en karta till bedömningen av elöverföringsalternativens konsekvenser i MKB-beskrivningen för Lautamäki vindkraftsprojekt, som upptar andra vindkraftsprojekt i projektets närhet samt dessutom alla befintliga kraftledningar och nya planerade elöverföringssträckningar i närområdet.

Södra Österbottens förbund anser att en grundlig och heltäckande bedömning av de sammantagna konsekvenserna är en mycket central del av bedömning av Lautamäki vindkraftsprojekts miljökonsekvenser. *Södra Österbottens förbund* önskar att utmaningarna med att tillämpa handböckerna om bedömning av landskapskonsekvenser beaktas t.ex. genom att utöka de avståndszoner som används vid bedömningen och

konkret beskriva hur handböckerna tillämpats i miljökonsekvensbeskrivningen.

Förbundet påpekar att mellan de områden för vindkraftverk som i förslaget till landskapsplan anvisats i området finns en beteckning för område som är viktigt med tanke på naturens mångfald för 'Ranta-Tarkan alue', till vilket riktas sammantagna konsekvenser från flera områden för vindkraftverk.

Telia Finland Oyj påpekar att i fortsättningen går det inte att bygga radiolänksystem inom projektets influensområde. För elöverföringsledningarna bör vindkraftsprojektet göra en separat utredning om riskspänning i fråga om Telias närliggande kablar.

Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab i enlighet med den ändring av luftfartslagen som trädde i kraft den 1 oktober 2023 utreder Trafik- och kommunikationsverket som ett led i flyghindertillståndprocessen flyghindrets konsekvenser för flygtrafikens smidighet och flygplatsoperatören.

Fingrid Oyj i utkanten av vindkraftsområdet finns Fingrids 400 kV (kilovolt) kraftledning och 110 kV kraftledning Kristinestad-Kärppiö. Kraven på avstånd mellan kraftledningar och vindkraftverk ska beaktas när vindkraftverken planeras. Vindkraftverken bör placeras på ett avstånd av minst 1,5 x vindkraftverkets maximala höjd från ledningsgatans yttre kant. Det lönar sig att inte omge kraftledningsgator alltför tätt med vindkraftverk, eftersom de kan bli föremål för ytterligare utvecklingskrav i framtiden.

Bötoms kommun förutsätter att konsekvenserna för kommuninvånarnas levnadsförhållanden bedöms omsorgsfullt med hänsyn till andra vindkraftsparker som planeras och som redan är i drift i området samt deras sammantagna konsekvenser. Bötoms kommun föreslår att det för att åskådliggöra landskapskonsekvenserna görs omfattande visionsbilder särskilt från byn Myrkky i Bötom, så att utsikterna över de vindparker som planeras och redan är i drift i området och landskapskonsekvenserna beaktas. För elöverföringen föreslår kommunen att jordkablar används och att man bygger uppåt i de befintliga ledningsgatorna.

Kauhajoki stad föreslår att det för att åskådliggöra landskapskonsekvenserna görs ett bildmontage över projektet från regional väg 663 genom åkrarna i Päntäne så att det pågående vindkraftsprojektet i Kankalonselkä och det förverkligade vindkraftsprojektet i Mustaisneva i Kauhajoki beaktas.

Kauhajoki stads miljönämnd påpekar att det finns flera grundvattenområden på produktionsområdet och i närheten av elöverföringssträckningarna. Det är viktigt att konsekvenserna för

grundvattnet och för enskilda under bygg- och drifttiden bedöms omsorgsfullt. Miljönämnden tillägger att det finns ett avsevärt antal bostads- och fritidsfastigheter inom influensområdet för buller samt skugg- och blänkeffekter från projektet.

För att undvika men för hälsan bör utgångspunkten vara att riktvärdena för utomhusbuller enligt statsrådets förordning (1107/2015) uppfylls. När avståndet mellan vindkraftverken och bullerkänsliga objekt mäts bör vid bedömningen således beaktas huruvida även åtgärdsgränserna för inomhusbuller uppfylls. Byggnadsbeståndet i området är av olika ålder, och ljudisoleringen i såväl bostads- som fritidshus kan vara ganska varierande. För kraftledningarnas del bör man utreda hälsoeffekterna av coronabuller samt el- och magnetfält.

Bullerberäkningarna för kraftverken bör göras med värden som har de största bullereffekterna, eftersom typen av kraftverk som kommer att byggas ännu inte är känd. Dessutom bör man granska osäkerhetsfaktorerna hos bullermodelleringarna samt eventuella felaktiga källor. Ovannämnda omständigheter bör beaktas när konsekvenserna av skuggeffekter modelleras. I utlåtandet tilläggs att det är skäl att utreda konsekvenserna för rekreationen, landskapet samt kulturarvet och historiskt betydelsefulla objekt omsorgsfullt. I området har det gjorts historiska fynd som är exceptionella för finländska förhållanden och de bör beaktas i placeringen av kraftverken.

Forntida bergens vandringsled, som går genom den östra sidan av projektområdet, kåtan på Kakkorinvuori samt fågeltornen utmed rekreationslederna är populära turistmål. Miljönämnden föreslår att landskapsanalyser samt visionsbilder bör göras i fråga om dessa objekt. Dessutom önskas bildmontage från byarna Myrkky, Komsa, Luovankylä samt Järvikylä.

I projektområdet finns tre objekt enligt 10 § i skogslagen, som miljönämnden ber att beaktas i den fortsatta planeringen. Området ligger inom FINIBA-området Sydösterbottens skogar. Projektområdet ligger på vår- och höstflyttstråken för många fåglar. Miljöskyddet vill påpeka att den karta över fåglarnas flyttstråk som ingår i bedömningsprogrammet inte ger en korrekt bild av fåglarnas flyttstråk. Det vore skäl att åskådliggöra flyttstråken tydligare i bedömningsbeskrivningen.

I granskningen av projektets sammantagna konsekvenser bör alla befintliga och planerade energiprojekt jämte elöverföring i området och i närområdena beaktas. Miljöskyddsmyndigheten vill påpeka att i MKB-programmets avsnitt som beskriver vindkraftverksprojekt i närområdet saknas den befintliga vindkraftsparken i Saunamaa samt de planerade projekten Siltaneva och Pahkaneva-Paukkakangas.

Meteorologiska institutet påpekar att i området finns rikligt med vindkraft och vindkraftverken orsakar betydande falskt eko för radarmätningar och kan eventuella påverka vädertjänsten i området.

Naturresursinstitutet (Luke) I inventeringarna av hönsfåglars spelplatser säkerställdes sammanlagt fem spelplatser för tjäder och tre spelplatser för orre i vindkraftsområdet. Bestånden av skogshönsfåglar varierar kraftigt från år till år, så resultatet av ett års beräkningar ger inte en tillräcklig bild av områdets betydelse som livsmiljö för arterna. Resultaten ska tolkas med försiktighet och det är skäl att överväga de åtgärder för att lindra konsekvenserna som föreslås i utlåtandet när projektet framskrider. Luke tillägger att man bör inte underlåta att kartlägga sedvanliga skogsobjekt i naturinventeringarna, så att helhetsbilden av fågelfaunan i området inte blir beroende av specialobjekt.

Projektområdet ligger inom reviret för Kaskö vargflock. Det är också möjligt att andra stora rovdjur förekommer i området. När det gäller stora rovdjur påpekar Luke att de inventeringar som gjorts möjliggör endast en grov uppskattning av förekomsten av dessa arter i området. Områdets betydelse som föröknings- och rastplatser för dessa arter kan inte fastställas utifrån dessa inventeringar. I områden där direktivarter förekommer ska de sammantagna konsekvenser av annan vindkraftsutbyggnad och markanvändning beaktas på lokal- och delpopulationsnivå när det gäller förändringar i dessa arters livsbetingelser. I samband med snöspårsräkningen har det också observerats tecken på utter i ett dike nära åkrarna i Päkki. Uttern bör beaktas i bro- och trumkonstruktioner och byggande bör inte förekomma i närheten av utterns föröknings- och rastplatser.

I beskrivningsfasen bör särskild uppmärksamhet fästas vid projektets sammantagna konsekvenser. Luke påpekar att för en del arter kan det potentiella influensområdet (sammantagna konsekvenser) vara mycket vidsträckt. Luke tillägger att det är viktigt att koncentrera sig på att bevara de ekologiska förbindelserna.

Forststyrelsen förvaltar fastigheter i Naturaområdet Lutakkoneva i närheten av vindkraftsområdet, som närmast 2,3 km från gränsen för vindkraftsområdet enligt alternativet ALT1. Till Naturaområdet hör Tarkankeidas, som inrättats som myrskyddsområde. Lutakkoneva är ett område enligt myrskyddsprogrammet men det har inte inrättats som naturskyddsområde. Beträffande Naturaområdet Lutakkoneva anser *Forststyrelsen* att det bör göras en utredning om behovet av Naturabedömning.

Forststyrelsen anser att särskilt om det i projektet föreslås en vindkraftspark som är större än områdesavgränsningen enligt

landscapsplanen, bör i MKB-beskrivningen i detalj bedömas även projektets sammantagna konsekvenser för fågelbeståndet i Naturaområdet Lutakkoneva, men även för fågelbeståndet på bl.a. andra myrområden i området.

Finlands Naturskyddsförbund Österbottens distrikt rf betonar i sitt utlåtande att försiktighetsprincipen bör iakttagas i projektplaneringen samt att de sammantagna konsekvenserna bör bedömas. Naturskyddsförbundets distrikt konstaterar att säkerhetsavståndet bör vara minst fem kilometer till bostads- och fritidsfastigheter. Skyddszonerna bör vara tillräckligt vidsträckta, minst 10 gånger kraftverksvingarnas svephöjd även i förhållande till följande objekt: naturskyddsområden, Naturaområden, myrskyddsområden, grundvattenområden, grönförbindelsekorridorer, rekreatiomsområden. Distriktet betonar också att grundvattenområden i projektområdets närhet bör beaktas i planeringen och påpekar att förbudet mot förorening av grundvatten i 17 § i miljöskyddslagen gäller överallt. Distriktet ber också att bäckarna i området beaktas i den fortsatta planeringen och att man granskar om projektet kräver förfarande enligt vattenlagen.

Lautamäki vindkraftsområde ligger inom FINIBA-området Sydösterbottens skogar, som är ett 51 781 ha stort viktigt fågelområde. När landbaserad vindkraft planläggs i skogsområden ska livsmiljöerna för hotade arter kartläggas noggrant så att deras kvalitet inte försämras. Plättar av gammal skog ska i princip skyddas och lämnas obehandlade.

Inventeringarna av alla organism- och växtarter och observationerna av deras förekomst bör göras opartiskt under flera år efter varandra. Enstaka observationer och observationsdagar räcker inte till för inventeringarna. Vindkraftverkens konsekvenser för fågelbeståndet (kollisionsrisker), insekter, fladdermöss och åkergrödor bör utredas. Distriktet tillägger att i den sydöstra delen av vindkraftsområdena ALT1 och ALT2 har det gjorts observationer av lunglav. Distriktet påpekar att vindkraftsprojektet splittrar livsmiljöer.

Naturskyddsförbundet lyfter fram Lukes metaanalys av olika vindkraftsundersökningar. I analysen framhövdes vindkraftsprojekts konsekvenser för samtliga levande organismer. Av analysen framgick att vindkraftsområden bör inte byggas ut särskilt i områden som är viktiga för den biologiska mångfalden, i grönförbindelsekorridorer, på och invid fåglars flyttstråk samt bredvid skydds- och Naturaområden och vårdbiotoper. Ett tillräckligt säkerhetsavstånd till dessa känsliga miljöer är i princip fem kilometer. Distriktet påminner också om Naturresursinstitutets (Luke) och fjorton vindkraftsbolags gemensamma projekt där man under åren 2023–2027 kommer att utreda vindkraftens konsekvenser för varg,

skogsren och kungsörn samt renskötseln och renskötselkostnaderna. Dessa forskningsresultat bör inväntas innan vindkraft byggs ut i stor skala.

Distriktet lyfter fram expertutlåtandet om väderförhållandenas och olika årstiders inverkan på bullermodelleringarna. Om man har för avsikt att fortsätta med projektförberedelserna för en bullermätning görs i autentiska förhållanden i redan utbyggda områden. Dessutom bör man beakta den sammantagna bullereffekten och konsekvenserna för landskapet och ljudvärlden på känsliga objekt, dvs. bosättning samt öppna åker-, myr- och vattenområden. Dessutom bör en sanktion på 5 dB läggas till utgångsvärdena för bullerutsläpp.

Distriktet fäster också uppmärksamhet vid spridningen av invasiva arter. Aktörerna bör åläggas att inte använda förorenade jordmassor i området så att spridningen av invasiva arter förhindras. De risker som växtskyddsmedel, mikropaster och oljeskador medför miljön bör beaktas.

Distriktet konstaterar att en livscykelkalkyl bör utarbetas för projektet, där man utreder utsläppen till luft under komponenttillverkningen och byggtiden. Naturskyddsförbundets distrikt tillägger att Finland har varit nettosjälvförsörjande inom elproduktionen redan i december 2023. Därmed bör placeringen av nya landbaserade vindkraftverk övervägas noggrannare så att miljöer inte förstörs förhastat. Distriktet betonar att de nuvarande biodiversitetsmålen och vindkraftsproduktionen är klart motstridiga. Om vindkraft byggs ut bör markanvändningen kompenseras tillräckligt genom ekologisk kompensation så att vidsträckta skogsområden skyddas eller myrar restaureras i samma trakt i stället för dem som försvinner under vindkraften. Distriktet påminner om att inom en radie på cirka 20 km finns inklusive projektområdet cirka 287 vindkraftverk som är i drift eller under planering eller byggnad.

Österbottens förbund I Österbotten gäller Österbottens landskapsplan 2040 och Österbottens landskapsplan 2050 bereds som bäst. I den fortsatta planeringen bör det också beskrivas hur projektet förhåller sig till Österbottens landskapsplan 2050. Det är också viktigt att beakta hur beredningen av landskapsplanen framskrider.

När det gäller elöverföringen vill Österbottens förbund lyfta fram att i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 ingår en allmän planeringsbestämmelse och planeringsrekommendation om produktion, överföring och lagring av energi. Österbottens förbund anser att i bedömningen bör särskild uppmärksamhet fästas vid de sammantagna konsekvenserna av vindkraftsprojekt och elöverföring.

Museerna i Seinäjoki påpekar att konsekvensbedömningen är bristfällig, om inverkan av förändringar i fornlämningars omgivning inte identifieras och beaktas. Museet anser att den arkeologiska inventeringen är bristfällig

med tanke på behoven av tillräcklig konsekvensbedömning. Utifrån den arkeologiska rapporten stärker den inventering som gjort hittills uppfattningen att projektområdet är mer mångsidigt än vanligt med tanke på det arkeologiska kulturarvet. I projektområdet finns flera potentiella backområden för förhistoriska fornlämningar som ännu inte har besökts av inventerare och dessutom har ett objekt som observerats i fjärranalysen inte granskats i terrängen, varför det i området kan finnas okända fornlämningar eller fornlämningar vilkas omfattning inte är tillräckligt känd.

Museet förutsätter att den arkeologiska inventeringen kompletteras i fråga om elöverföringssträckningarna, kraftverksplatserna enligt ALT1 och ALT2 samt de objekt som inte granskats i terrängen innan MKB-beskrivningen läggs fram.

Museet påpekar att enligt MKB-programmet har det preliminärt planerats en vindkraftverksplats (ALT1) bredvid gravfältet från korstågstiden på Suksen Lautamäki. Enligt museets åsikt bör inga vindkraftverk eller annat byggande placeras i närheten av gravfältet på Lautamäki. Det bästa alternativet är att inga byggplatser för vindkraftverk anvisas i närheten av fornlämningar. Det rekommenderade minimiavståndet mellan fornlämningsområdets yttre kanter och byggplatsernas yttre kanter är vindkraftverkets maximihöjd.

I MKB-beskrivningen vore det bra att ange de täktområden för jord- och bergmaterial som behövs för projektet i den mån de är kända, och bedöma verksamhetens konsekvenser för fornlämningar.

Traficom När vindkraftsutbyggnad planeras bör även vindkraftverkens konsekvenser för radiosystem beaktas. Vindkraftverk har i många fall konstaterats påverka kvaliteten på tv-mottagningen i markbundna sändningsnät, mobilnätets fältstyrka och signalens kvalitet. Radarsystem kräver tillräckligt avstånd från vindkraftverk för att fungera. För att radiolänkar ska fungera krävs att området mellan sändaren och mottagaren är helt hinderlöst. Det är viktigt att säkerställa att tv- och mobiltjänster samt radarutrustning och radiolänkar fungerar tillräckligt ostört även i fortsättningen.

Försvarsmakten påpekar att ett positivt utlåtande om godkännande av huvudstaben som baserar sig på aktuella projektuppgifter måste fås innan den plan som gör det möjligt att bygga vindkraftverken godkänns.

Västkustens miljöenhet påpekar att väsentligt är att avgränsningen och omfattningen av kraftverksområdet samt placeringen av de enskilda vindkraftverken planeras väl så att olika slag av negativa konsekvenser för bosättning, landskap, rekreation, miljö och natur minimeras.

Placeringen av kraftverken får inte vara sådan att miljöministeriets riktvärden för buller överskrids. I alternativ 1 är kraftverk planerade nära gränsen till Kristinestad och det finns bosättning på ett avstånd mindre än 1 km från närmaste kraftverk på Kristinestads sida. Vid nordliga vindar kan eventuellt problem med buller uppstå. Bullerproblem som orsakas på andra sidan kommungränsen är problematiska med tanke på övervakning och behov av ett eventuellt miljötillstånd.

Väst kustens miljöenhet använder 8 h/år som gräns för ljus- och skuggeffekter. Kraftledningsalternativet EALT1 planeras att dras till Åback elstation. Tillräckliga naturutredningar bör utföras längs med linjedragningarna.

Fiskerimyndigheten vid närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland anser att MKB-programmet för Lautamäki vindkraftsprojekt borde innehålla en bedömning av olägenheterna för fisk- och kräftbestånden i projektområdet. I fiskerimyndighetens utlåtande konstateras att projektet kan försämra levnadsförhållandena för fisk- och kräftbestånden i områdets strömmande vatten till följd av byggandet av såväl kraftverken som elöverföringssträckningarna.

Sammandrag av åsikterna

Elöverföring

I en åsikt påpekar Vattenfall och Forststyrelsen, som äger projektbolaget Korsvind Ab, att elöverföringsalternativen 2 och 3 (EALT2 och EALT3) för Korsnäs havsvindkraftsprojekt går genom det planerade produktionsområdet för Lautamäki vindkraftspark. Man påpekar behovet av att samordna planeringen av produktionsområdet för Lautamäki vindkraftspark och elöverföringssträckningarna för Korsnäs vindkraftsprojekt med Korsvind Ab, så att bägge parternas behov beaktas.

Säkerhetsavstånd

I åsikterna påpekas att de närmaste kraftverken kommer enligt kartan 1,3 kilometer från bosättning/fastigheter. I åsikterna påpekas att i planeringen av vindkraftverken bör punkt 1.3. i Bötoms kommuns byggnadsordning beaktas, enligt vilket avståndet från en byggnad bör utanför detaljplaneområdet vara lika stort som byggnadens höjd, dvs. i fråga om vindkraftverk svephöjden. Man kräver att denna bestämmelse i byggnadsordningen iakttas. Gränsen för vindkraftsområdet bör flyttas tillräckligt långt bort så att det säkerhetsavstånd på två kilometer mellan vindkraftverk och fast bosättning som Bötoms kommunfullmäktige fastställt förverkligas för fastigheternas del.

I en åsikt tar man upp Kajanas vindkraftsprogram 2035, enligt vilket skyddszonen kring vindkraftverk, dvs. avståndet från bosättning ska vara minst 2 km eller 10 x kraftverkets navhöjd. Ilmajoki har beslutat att tillämpa en skyddszon på 3 km. I flera åsikter påpekas dock att ett avstånd på två kilometer till bosättning är inte tillräckligt när det gäller bl.a. buller.

Levnadsförhållanden, trivsel och boende

I flera åsikter motsätter man sig projektet och genomförandet av det. I åsikterna framförs att projektet förstör kulturlandskapet och påverkar lugnet i naturen, trivseln och människors välmående. Invånarna blir tvungna att lida av bullret och skadorna på landskapet. I åsikterna framförs att vindkraftverken är anmärkningsvärt höga och att i vindkraftsområdet får man i fortsättningen röra sig bara på eget ansvar, om något skulle hända.

Dessutom uttrycks oro för att Östermark och dess sidobyar blir öde och töms på människor på grund av vindkraftverken och de olägenheter som de orsakar i form av t.ex. buller och skador på landskapet. Dessutom framförs att vindkraftverken orsakar infrajudd som gör invånarna sjuka. I Östermark finns redan kraftverken i Paskoonharju, som enligt åsikterna orsakar bullerolägenheter. Det framförs att för att boendeförhållandena i byn Myrkky ska förbli ens som i dag bör området öster om Myrkky lämnas fritt från vindkraftverk.

I en åsikt framförs att på grund av bullret borde avståndet från bosättning vara över 5 kilometer, trots att inte heller det nödvändigtvis räcker eftersom ljuden hörs även 10 kilometer bort. Dessutom konstateras det att vindkraftverken i Lautamäki inte borde byggas över huvud taget, liksom inte heller andra planerade kraftverk. Man är orolig för att de nuvarande markägarna och Östermarks kommun bara tar pengar ur projektet och kommande generationer måste stå för kostnaderna för bortskaffandet. Dessutom konstateras det att pengar inte alltid avgör utan lokalinväningar och byandan är viktiga.

Bebyggelsestruktur och markanvändning

I en åsikt framförs att Lautamäki vindkraftsområde är betydligt större än område 22 Perkiönmäki enligt planbeskrivningen till Södra Österbottens landskapsplan. Projektområdet bör krympas så att det följer gränserna i landskapsplanen.

I flera åsikter uttrycks oro för att vindkraftsprojektet påverkar fastigheternas värde och sänker värdet på fastigheterna i närområdet. Dessutom förundrar man sig över att vindkraft inte byggs ut i södra Finland där största delen av dem som använder elen bor. Man påpekar att om vindkraftsverken skulle byggas där användarna bor, skulle det inte heller behöva byggas överföringsledningar och skogen skulle sparas.

I en åsikt är man orolig för projektets inverkan på användningen av områdets friluftsleder för rekreation och därmed på turist- och inkvarteringsverksamheten. Det påpekas också att Geopark, som det gjorts reklam för, förlorar sitt värde om det finns en vindkraftspark i stället för natur i området.

Rekreation

I flera åsikter tar man upp Forntida bergens vandringsled som ligger inom projektets influensområde och andra friluftsområden i anslutning till området som används för rekreation och som Lautamäkiprojektet kan påverka. I en åsikt konstateras att de anser att de populära friluftsområdena Pappilankangas och Parra samt Forntida bergens vandringsled inte har behandlats tillräckligt i MKB-programmet. I beskrivningen efterlyses uppgifter om bl.a. styrkan på det ljud från vindkraftverken som hör till vandringsleden och friluftsområdena samt huruvida skidspåren i området kan användas tryggt t.ex. med tanke på is som faller från vindkraftverkens vingar.

I åsikterna ber man att aktören ska sätta sig in i Forntida bergens vandringsled och friluftsområdet Pappilankangas, som används aktivt för rekreation. I åsikterna sägs att i friluftsområdet finns mångsidiga motionsleder, såsom motionsslingor, en frisbeegolfbana samt en bågskyttebana. Längs vandringslederna finns dessutom Pappilankangas friluftsstuga samt flera vindskydd, som sommartid används av vandrare och vintertid av skidåkare. Längs Suksenjärvileden som ansluter till Forntida bergens vandringsled finns likaså många servicekonstruktioner, såsom ödestugor, två stugor där det går att övernatta, två vindskydd, två fågeltorn, ett par andra eldplatser och toaletter. Det finns också fungerande vedförsörjning längs lederna. Sivis ödestuga finns i en viktig korsning på dessa friluftsleder. I åsikterna påpekas att enligt planerna kommer vindmöller i omedelbar närhet av Sivis ödestuga.

I åsikterna är man orolig för att det buller och den skuggeffekt som vindkraftverken orsakar ska påverka rekreationsupplevelsen och lugnet i naturen. Vad blir det för slags plats att vistas på i skogen bakom husen /längs skogsvägarna / på Pappilankangas, när du inte längre kan njuta av naturens ljud, lugnet och tystnaden.

Säkerhet

I åsikterna har oro uttryckts för den brandrisk som vindkraftverken orsakar och som inte beaktas tillräckligt i MKB-förfarandet. I åsikterna konstateras att vindkraftverken torkar ut omgivningen avsevärt och detta kan orsaka brandrisk torra somrar. I en åsikt påpekas att enligt Norra Österbottens brandverk är bränder i vindkraftverk utmanande att släcka eftersom maskineriet är högt uppe.

I åsikterna konstateras att de olycksrisker som vindkraftverken orsakar borde överlag beaktas bättre, t.ex. is som lossnar från vingarna vintertid, bromsmekanismer som går sönder (ev. vingdelar som slungas ut).

Buller och skuggeffekt

I åsikterna uttrycktes oro för det buller och den skuggeffekt som vindkraftverken orsakar och framfördes att två kilometers avstånd till bosättning är inte tillräckligt. Detta motiverades med att ljudet från Fortums vindkraftverk väster om byn Myrkky tidvis hörs på ett synnerligen störande sätt, trots att de ligger flera kilometer bort. Man har upplevt att vädret påverkar bullret och att det under vissa väderförhållanden är verkligt starkt. Man är särskilt orolig för vindkraftens buller- och skuggeffekter för byn Myrkky.

Hälsoeffekter

I en åsikt framförs att vindkraftverken slits under hela drifttiden (utsläpp av mikroplaster), vilket också tillverkaren konstaterar. Den som framfört åsikten är orolig för att mikroplasters hälsoeffekter inte är kända. Det mikroplastmoln som vindkraftverken sprider bör modelleras och konsekvenserna bedömas enligt det värsta möjliga scenariot.

Landskap, visionsbilder och kulturmiljö

I en åsikt uttrycks oro för konsekvenserna för landskapet och särskilt de sammantagna konsekvenserna med den vindkraftspark som byggs väster och byn Myrkky alldeles i byns närhet. Enligt åsikten förfular den redan landskapet avsevärt.

Trafikkonsekvenser

Det påpekas att enligt Trafikverkets anvisning ska vindkraftsverk placeras minst 300 meter från allmänna vägar. I en åsikt konstateras att för enskilda vägar finns inga sådana anvisningar och man kräver att ett avstånd på minst 300 meter ska tillämpas även på enskilda vägar av säkerhetsskäl.

Radarutrustning och kommunikationer

I åsikterna framförs att förutom Lautamäkiprojektet påverkar andra projekt sannolikt tv-sändningarnas synlighet samt mobilnätens funktion och det konstateras att inte heller för närvarande syns alla kanaler.

Natur och skyddsområden

I åsikterna framförs oro för projektets negativa konsekvenser för naturen, såsom konsekvenser för lugnet i naturen, faunan, skogarna och den biologiska mångfalden. Man hoppas att det ska tas hänsyn till

naturvärdena och lugn och ro för vilda djur i projekten. Dessutom uttrycks oro för att vindkraftverken ska leda till lidande för djuren och till att de försvinner från området och det påpekas att de befintliga vindkraftverken har lett till att vargarna försvunnit från byarna.

Sammantagna konsekvenser

I åsikterna är man orolig för de sammantagna konsekvenserna av olika projekt i närområdet, särskilt för de sammantagna konsekvenserna för byn Myrkky. I en åsikt nämns att Paskoonharju i den andra riktningen av Östermark redan medför problem. Dessutom planeras andra projekt i omgivningen. Det konstateras också det nu skulle vara dags att söka efter andra byggplatser för vindkraftverk än Södra Österbotten/Österbotten, där det redan finns många projekt och invånarna är tvungna att leva med de olägenheter som följer av de redan utbyggda parkerna.

6 Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet

Programmet för miljökonsekvensbedömning uppfyller de krav på innehållet som nämns i 3 § i MKB-förordningen och bedömningsprogrammet har behandlats på det sätt som MKB-lagstiftningen kräver.

Utöver det som anförts i bedömningsprogrammet bör vid utarbetandet av bedömningsbeskrivningen och de utredningar som hänför sig till den beaktas följande saker som kontaktmyndigheten för fram (punkterna KM nedan).

Projektbeskrivning, projekialternativ och samband med andra planer

Till MKB-förfarandets viktigaste principer hör granskningen av alternativ, vars syfte är att stödja beslutsfattandet genom att producera information om de alternativa projektlösningarna och deras miljökonsekvenser samt skillnader mellan konsekvenserna. I bedömningsprogrammet presenteras utöver det så kallade 0-alternativet två alternativ som skiljer sig från varandra med avseende på det totala antalet kraftverk.

I projektbeskrivningen presenteras uppgifter om alternativa sätt att genomföra projektet, byggandet av kraftverken, deras tekniska egenskaper och elöverföringen från kraftverken, det vägnät som preliminärt ska användas samt en uppskattning av markanvändningsbehovet och projektets livscykel. Dessutom presenteras uppgifter om förhållandet till andra vindkrafts- och energiproduktionsprojekt i trakten, kopplingen till bl.a. internationella och nationella klimat- och energipolitiska strategier, projektets regionala betydelse samt planerings- och genomförandetidtabellen.

KM: Projektets läge och mål beskrivs tillräckligt i bedömningsprogrammet. Beskrivningarna bör preciseras utifrån den information som fås från bedömningen. I bedömningsprogrammet beskrivs kraftverkens placering och elöverföringsalternativen tydligt med hjälp av kartor.

Kraftverkens enhetseffekt har uppgetts till 7–10 MW. För att kunna bestämma projektets maximala storlek och dess konsekvenser förutsätter kontaktmyndigheten att kraftverkens maximala totala höjd, rotoresnas maximala längd och de enskilda kraftverkens maximala effekt i de olika alternativen presenteras i beskrivningsfasen.

Kontaktmyndigheten anser det bra att de alternativ som ska bedömas skiljer sig tydligt från varandra med avseende på storleken.

Kontaktmyndigheten tillägger att det skulle vara bra att lägga till även kraftverkens totala höjd i beskrivningarna av projektalternativen.

Planläggningssituationen för landskapsplanernas del har identifierats korrekt. Södra Österbottens förbund påpekar att i förslaget till landskapsplan har Perkiönmäki vindkraftsområde anvisats i projektområdet och konstaterar att Lautamäki projektalternativ 1 (ALT1) är inte förenligt med förslaget till landskapsplan. Projektets överensstämmelse med landskapsplanen och förutsättningarna att genomföra det bör förklaras och bedömas jämfört med landskapsplanen syfte och mål samt i förhållande till beteckningarna i den.

I granskningen av alternativ och planeringen av kraftverkens placering bör man också beakta närbelägna skyddsområden och den allmänna planeringsbestämmelsen om ekologiska förbindelser i förslaget till landskapsplan, där det bl.a. begärs att ekologiska förbindelser i området ska identifieras och beaktas.

Kontaktmyndigheten påpekar att olika vindkrafts- och elöverföringsprojekts alternativ kan tillsammans leda till situationer där flera kraftledningar placeras i samma ledningsgata. Då kan ledningsgatornas totala bredd öka till flera hundra meter. I närheten av projektområdet planeras flera vindkraftsprojekt och elöverföring i anslutning till dem. Kontaktmyndigheten rekommenderar att elöverföringen från vindkraftsprojekten i området planeras som en helhetslösning i samarbete med Fingrid, regionnäten, kommunerna och projektaktörerna.

Planer och tillstånd som projektet förutsätter

För projektområdet i kommunerna Östermark och Bötom bereds samtidigt med förfarandet vid miljökonsekvensbedömning en vindkraftsdelgeneralplan enligt markanvändnings- och bygglagen. Förfarandena hålls separata från varandra. Dessutom måste projektet få försvarsmaktens godkännande, bygglov, flyghindertillstånd,

kopplingstillstånd till elnätet, tillstånd för specialtransport, inlösningstillstånd samt eventuellt miljöstillstånd, tillstånd enligt vattenlagen, tillstånd till undantag enligt naturvårdslagen och rivningslov.

KM: De planer och tillstånd som behövs presenteras tydligt i bedömningsprogrammet. I bedömningsbeskrivningen bör man också beakta tillstånd för behandling av eventuella överskottsmassor. Kontaktmyndigheten påpekar att när det gäller förfarandet med rivningstillstånd måste den gällande lagstiftningen vid demonteringstidpunkten beaktas, såsom ansökning om rivningstillstånd samt lagstiftningen om cirkulär ekonomi och avfallslagstiftningen.

Beträffande behovet av miljöstillstånd påpekar kontaktmyndigheten att kraftverken i princip bör planeras så att deras verksamhet inte orsakar sådant oskäligt besvär enligt lagen angående vissa grannelagsförhållanden att gränsen för behov av miljöstillstånd överskrids.

Kontaktmyndigheten ber att de ändringar i fråga om flyghindertillstånd som Transport- och kommunikationsverket Traficom påpekar i sitt utlåtande beaktas.

Ordnande av MKB-förfarandet och deltagande i det

I bedömningsprogrammet beskrivs faserna i bedömningsförfarandet, parterna, växelverkan under förfarandet samt kommunikationen och en uppskattad tidsplan för projektet.

KM: Förslaget till ordnande av MKB-förfarandet och deltagande i det motsvarar principerna i MKB-lagen. Det centrala syftet med MKB-förfarandet är att öka informationen till medborgarna och förbättra deras möjligheter att delta, så kontaktmyndigheten påpekar att det måste satsas tillräckligt på information och parternas möjlighet att ge respons under bedömningsförfarandet.

I bedömningsprogrammet anges att man kommer att göra en internetbaserad invånarenkät. Kontaktmyndigheten anser att det skulle vara bra att i beskrivningsfasen klargöra tydligare vem den elektroniska enkäten är avsedd för. Det skulle vara bra att beakta inte bara invånarna i närområdet utan också fritidsboende i invånarenkäten. Kontaktmyndigheten påpekar också att en internetbaserad invånarenkät inte nödvändigtvis når alla och därför skulle det vara bra att satsa även på en alternativ metod. Elöverföringens influensområde bör också beaktas i invånarenkäten.

Miljöns nuvarande tillstånd, miljökonsekvenser som ska bedömas samt metoder

I bedömningsprogrammet beskrivs miljöns nuläge i projektområdet. I programmet beskrivs de konsekvenser enligt MKB-lagen som ska utredas och de områden där de olika konsekvenserna ska granskas har avgränsats preliminärt. För bedömningen av konsekvensernas betydelse utnyttjas de metoder som utvecklats inom IMPERIA-projektet genom att bedöma konsekvensobjektets känslighet och förändringens storlek.

I MKB-programmet beskrivs projektområdets nuläge med avseende på planläggningen, markanvändningen och bebyggelsestrukturen, landskapet och kulturmiljön, fornlämningar, människors levnadsförhållanden samt naturmiljön. I bedömningsprogrammet beskrivs också de miljökonsekvenser som ska granskas enligt MKB-lagen samt bedöms projektets viktigaste miljökonsekvenser, som i detta projekt har antagits gälla landskapet, buller och skuggeffekt, naturmiljön, framför allt det bredvidliggande Naturaområdet, trafiken och trafiksäkerheten samt människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. I projektet framhävs dessutom de sammantagna konsekvenserna med andra vindkraftsprojekt som är i drift eller som planeras i närområdet. Projektet bedöms ha positiva konsekvenser för bl.a. klimatet och uppnående av klimatmålen. Även konsekvenserna för den lokala sysselsättningen och den regionala ekonomin är positiva.

Enligt bedömningsprogrammet varierar avgränsningen av influensområdet beroende på vilken konsekvens som granskas. De granskningsområden som tillämpas i programmet anges i form av avstånd från projektområdet, separat för varje konsekvenstyp.

KM: Förutom beskrivningen av influensområdets nuläge bör man i bedömningsbeskrivningen bedöma influensområdets utveckling om projektet inte genomförs. Beskrivningen av influensområdets nuläge bör preciseras i bedömningsbeskrivningen utifrån den information som erhållits under MKB-förfarandet. Situationen beträffande landskapsplanen och generalplanerna i såväl Södra Österbotten som Österbotten bör uppdateras i MKB-beskrivningsfasen.

Utredningarna, modelleringarna och analyserna i bedömningsprogrammet utgör ett viktigt underlag för bedömningsarbetet. I miljökonsekvensbedömningen bör särskild vikt läggas vid bedömning av projektets sannolikt betydande konsekvenser. Utifrån programmet bedömer kontaktmyndigheten att centrala konsekvenser kan vara konsekvenserna för landskapet, människors levnadsförhållanden och trivsel, såsom rekreationen, samt konsekvenserna för levande organismer och naturen. Centralt i detta projekt är också de sammantagna

konsekvenserna av olika projekt, och kontaktmyndigheten anser att det är viktigt att de bedöms.

Kontaktmyndigheten påpekar att i bedömningsbeskrivningen bör det anges enligt konsekvensobjekt hur konsekvensernas betydelse har fastställts. Eftersom granskningsområdets behövliga omfattning varierar enligt konsekvenstyp, bör de influensområden för vindkraftverksområdet som granskas i bedömningsbeskrivningen anges tydligt i fråga om alla konsekvenstyper som bedöms.

Konsekvenser för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel

I MKB-programmet beskrivs rekreationen i projektområdet och dess närområde och omgivning. I projektområdet och näromgivningen finns flera friluftsleder, friluftsområden och rikligt med rekreationskonstruktioner. Flera jaktföreningar verkar i området och projektområdet och dess omgivning används aktivt för rekreation även på vintern. Konsekvenser för människorna som beskrivs i MKB-programmet är bl.a. eventuella olägenheter i form av buller och skuggeffekt, konsekvenser för användningen av områdena, såsom rekreationsmöjligheterna, förändringen i landskapet samt olägenheter till följd av trafikökningen under byggtiden.

I MKB-programmet framförs att bedömningen av konsekvenserna för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel görs utifrån en analys av nuläget som baserar sig på geodata, andra utredningar (bl.a. buller och skuggeffekt, landskapet) samt respons från invånarenkäten och olika evenemang. Dessutom utnyttjas befintlig litteratur och utredningar om vindkraftverks hälsoeffekter. Elöverföringssträckningarnas konsekvenser bedöms som en del av bedömningen av projektets konsekvenser. Bedömningen görs i form av expertbedömningar som baserar sig på ovannämnda material.

KM: Så som miljönämnden i Kauhajoki konstaterar i sitt utlåtande bör konsekvenserna för människor bedömas med avseende på livsmiljöns sundhet, säkerhet och trivsel. I bedömningen bör buller- och skuggeffekterna samt förändringarna i landskapet beaktas med avseende på invånarnas trivsel och hälsa samt rekreationen i området. Särskilt när konsekvenserna för människor bedöms bör uppmärksamhet fästas vid de begränsningar som projektet och kraftledningen medför för annan markanvändning. Förutom konsekvenserna av vindkraftverken är det skäl att bedöma även elöverföringens konsekvenserna för människor.

Avståndet från kraftverken till de närmaste bostads- och fritidshusen bör utredas och presenteras tydligt. I konsekvensbedömningen bör särskilt beaktas konsekvenserna för fast bosatta och fritidsboende i närområdet.

I åsikter och utlåtanden har det framförts att inom projektets influensområde/projektområdet finns rekreationsområden samt friluftsleder som används aktivt. Miljönämnden i Kauhajoki konstaterar i sitt utlåtande att flertalet områden som betjänar rekreationen tangerar vindkraftverksområdet. Särskilt Forntida bergens vandringsled som går genom den östra delen av projektområdet, kåtan på Kakkorinvuori samt fågeltornen invid rekreationslederna är populära turistmål. Kontaktmyndigheten påpekar att projektets konsekvenser för användningen av dessa rekreationsmål bör bedömas.

När det gäller konsekvenserna för den fasta och fritidsbosättningen ber kontaktmyndigheten att de utlåtanden och åsikter beaktas där det har betonats att avståndet mellan kraftverken och bosättningen borde vara minst 2 kilometer.

Buller

I nuläget är de största bullerkällorna i projektområdet trafikljud samt ljud från jord- och skogsbruksarbete, och i MKB-programmet har identifierats buller under såväl byggandet som driften av vindkraftsparken. I MKB-programmet konstateras att enligt de preliminära uppskattningarna orsakar vindkraftsparken bullerkonsekvenser inom en radie på 2–3 kilometer. För elöverföringssträckningarna är granskningsområdet för bullerkonsekvenser kraftledningens omedelbara närmiljö. Bullernivån i vindkraftsområdets omgivning medan vindkraftverken är i drift modelleras genom att använda förfaranden enligt miljöministeriets handbok "Modellering av buller från vindkraftverk".

Bullernivåerna jämförs med riktvärdena enligt statsrådets förordning (1107/2015), med beaktande av eventuella sanktioner till följd av bullrets skadliga egenskaper. Bullerutredningen innehåller också en kalkylmässig uppskattning av lågfrekvent buller från vindkraftverken vid de bostäder som ligger nära vindkraftsområdet eller inom bullrets influensområde.

KM: Kontaktmyndigheten påpekar att inom och i den omedelbara närheten av området enligt projektalternativet ALT1 finns flera fritidshus. Även miljönämnden i Kauhajoki har påpekat att inom influensområdet för bullret från projektet finns ett betydande antal bostads- och fritidsfastigheter. Miljönämnden i Kauhajoki stad tillägger att byggnadsbeståndet i området är av olika ålder, och ljudisoleringen i såväl bostads- som fritidshus kan vara ganska varierande, vilket bör beaktas i granskningen. Bedömningen av bullerkonsekvenserna bör ägnas särskild uppmärksamhet och noggrannhet. Om byggnaderna inte inlöses eller deras användningsändamål inte ändras, bör kraftverken ligga så långt bort att riktvärdena enligt statsrådets förordning om riktvärden för utomhusbuller från vindkraftverk inte överskrids. I bedömningen bör även beaktas huruvida åtgärdsgränserna för inomhusbuller uppfylls.

Naturskyddsförbundet har påpekat att bullret bör modelleras under olika väderförhållanden och årstider för att få fram den signifikanta pulseringen. Dessutom bör man beakta bullrets inverkan på känsliga objekt. Västkustens miljöenhet påpekar i sitt utlåtande att kraftverken i alternativ 1 planeras nära gränsen till Kristinestad. Vid nordlig vind kan det uppstå bullerproblem.

Kontaktmyndigheten ber att ovannämnda utlåtanden beaktas i den fortsatta planeringen. Kontaktmyndigheten konstaterar att projektets bullermodellering och även rapporteringen av modelleringsdata bör göras i enlighet med miljöministeriets anvisning om modellering av buller från vindkraftverk (2/2014). Bullermodelleringen bör i enlighet med miljöministeriets anvisning basera sig på en undersökning av den övre gränsen för bullerutsläpp från vindkraftverken. Bullerberäkningarna bör göras med värden som har de största bullerkonsekvenserna, eftersom den typ av vindkraftverk som kommer att byggas ännu inte är känd. Dessutom bör osäkerhetsfaktorer samt eventuella felkällor i anslutning till bullermodelleringen granskas. I bedömningen bör uppmärksamhet fästas vid de objekt som ligger nära rikt- eller gränsvärdena.

Bullermodellen bör också innefatta närliggande vindkraftsprojekts vindkraftverk i sådan utsträckning att de sammantagna bullerkonsekvenserna kan utredas tillförlitligt. De bullerområden som fastställs utifrån bullermodelleringen bör anges på ett kartunderlag där även de objekt som utsätts för buller finns angivna. Dessutom bör antalet objekt som utsätts för buller anges. I beräkningen av lågfrekvent buller bör den sammantagna effekten av de närmaste vindkraftsparkerna beaktas.

Kontaktmyndigheten betonar att olägenheterna bör i första hand förebyggas genom planering. I bedömningsbeskrivningen bör presenteras metoder för att förebygga och lindra uppkomsten av buller från kraftverken och bullrets inriktning samt åtgärdernas effektivitet. Att flytta kraftverken längre från bosättningen, ta bort kraftverk eller ändra typen av kraftverk är effektiva lindrande metoder. Vid förhindrandet av olägenheter bör förutom bullernivåområdena beaktas resultaten av bedömningen av projektets konsekvenser för tystnaden och ljudmiljön i influensområdet.

Skuggeffekter

Enligt MKB-programmet granskas konsekvenserna av skuggeffekter inom en radie på cirka 3 km från vindkraftverken. I programmet konstateras att skugg- och blänkeffekterna påverkas av vindkraftverkens placering i förhållande till bosättningen, vägar och andra eventuella känsliga objekt. När det gäller ljusförhållandena granskas dessutom synligheten av vindkraftverkens flyghinderljus i mörker. Vindkraftverkens skuggeffekter granskas med hjälp av en kalkyleringsmodell.

KM: Konsekvenserna av den blänk- eller skuggeffekt som vindkraftsprojektet orsakar ska enligt planerna bedömas genom modellering där ett program som utvecklats för ändamålet används. Skuggmodelleringarna bör göras med kraftverkstyper vilkas vinglängder och totala höjder motsvarar de maximala måtten hos de genomförandealternativ som granskas. Modelleringarna bör göras med en metod som inte beaktar trädbeståndets skyddande inverkan. I Finland har det inte fastställts några riktvärden för skuggeffekter, så i konsekvensbedömningen bör de rekommendationer och gränsvärden från andra länder som anges i programmet användas som hjälp.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de sammantagna konsekvenserna med vindkraftsprojekt i närområdet bör beaktas även i blänk- och skuggmodelleringen. Resultaten av modelleringarna bör presenteras tydligt i form av en kartgranskning så att avstånden från kraftverken till de närmaste bostads- och fritidshusen och tomterna som planlagts för bostadsbruk samt de skuggeffekter som når fram till dem anges tydligt. Dessutom bör uppmärksamhet fästas vid de osäkerhetsfaktorer samt eventuella felkällor som hänför sig till modelleringarna. I bedömningen bör uppmärksamhet fästas vid de objekt som ligger nära rikt- eller gränsvärdena. Kontaktmyndigheten tillägger att ett avsevärt antal bostads- och fritidsfastigheter ligger inom influensområdet för skugg- och blänkeffekter, varför särskild uppmärksamhet och noggrannhet bör ägnas konsekvensbedömningen av dessa olägenheter.

Konsekvenser för landskap, byggd kulturmiljö och fornlämningar

I landskaps- och kulturmiljöutredningen bedöms vindkraftsparkens konsekvenser för landskapet och kulturmiljön under byggandet och driften samt identifieras landskapets särdrag och värden samt känslighet för förändringar. Vid bedömningen av landskapskonsekvenser utnyttjas de avståndszoner som fastställts i miljöministeriets handbok om bedömning av vindkraftsutbyggnadens konsekvenser för landskapet (2016).

För att granska landskapskonsekvenserna används visionsbilder, geodatabaserad synlighetsområdesanalys och fältarbete som utförts av en expert, där fokus läggs på objekt som är viktiga med tanke på landskapet och som identifierats med hjälp av en kartgranskning. Man granskar kraftverkens synlighet i såväl dagsljus som under den mörka tiden. I bedömningen granskas och identifieras landskapets särdrag och värden samt känslighet för förändringar. Kända arkeologiska objekt har beskrivits i MKB-programmet. En arkeologisk inventering i projektområdet har gjorts 2023.

I programmet konstateras att konsekvenserna för landskapsbilden i närområdet, med avseende på landskaps- och kulturmiljövärden, granskas från närområdet till fjärrområdet cirka 35 km från vindkraftverken. I

bedömningen av landskapskonsekvenserna framhävs särskilt de sammantagna konsekvenserna för områden med landskapsvärden, och de olika projektens sammantagna konsekvenser granskar inom ett vidare område, upp till cirka 25–35 km. För elöverföringens del granskas två alternativa kraftledningsgator och en cirka 200–1000 meter bred zon på bägge sidorna av dem.

KM: I MKB-programmet konstateras angående bedömningen av landskapskonsekvenser att som stöd för bedömningen utarbetas fem fotomontage. Kontaktmyndigheten konstaterar med hänvisning till utlåtandet från områdesanvändningsgruppen vid NTM-centralen i Södra Österbotten att det bör utarbetas tillräckligt många fotomontage så att konsekvenserna för närliggande landskapsområden, kulturmiljöer och bosättning kan bedömas tillräckligt.

Kontaktmyndigheten konstaterar att en synlighetsområdesanalys och högklassiga visionsbilder från tillräckligt många riktningar och avstånd ger en bra överblick över projektets konsekvenser för landskapet. De platser där dessa fotografier tagits och fotoriktningarna samt avstånden till kraftverken bör anges allmänt på en karta. Vid valet av fotograferingsplatser för fotomontage bör man beakta fast bosättning och fritidsbosättning, väglandskapet, naturobjekt som är värdefulla med tanke på rekreationen och landskapet, värdefulla objekt i landskapet och den byggda kulturmiljön samt synlighetsområdesanalysen. Kontaktmyndigheten konstaterar att bildmontage bör göras även i fråga om flyghinderljusen nattetid när det är mörkt.

Kartan/kartorna över synlighetsområdesanalysen bör vara tillräckligt åskådliga och vid behov bör separata förstoringer göras över mer kritiska objekt som ska beaktas. Tillgängligheten bör beaktas i färgsättningen och layouten av kartan över synlighetsområdesanalysen (liksom i fråga om andra kartor).

Kontaktmyndigheten konstaterar att i projektområdet omedelbara närhet finns Tjock ådals kulturlandskap, som är värdefullt på landskapsnivå. På 1,5 kilometers avstånd finns dessutom Storå kulturlandskap i Lappfjärd, som är värdefullt på landskapsnivå. Byggda kulturmiljöer av riksintresse finns 4 km (Östermarks bondgårdar där gårdstunen omges av byggnader) och 5 km (Bötoms kyrkomgivning) från projektområdet.

Kontaktmyndigheten påpekar att den förändring i landskapet som orsakas av energiproduktionen och elöverföringen kan ha konsekvenser för de kulturhistoriska objekts lokalhistoriska värde och representativitet samt för upplevelsen av objekten. Dessa konsekvenser bör också beaktas i de kommande bedömningarna.

Avsikten är att utnyttja miljöministeriets handbok från 2016 för konsekvensbedömningen. Kontaktmyndigheten påpekar att miljöministeriet

uppdaterar som bäst handboken om bedömning av landskapskonsekvenser, så det vore bra att utnyttja den uppdaterade handboken i den fortsatta planeringen.

Kauhajoki stad har i sitt utlåtande föreslagit att det för att åskådliggöra landskapskonsekvenserna görs ett bildmontage över projektet från regional väg 663 genom åkrarna i Pöntäne så att det pågående vindkraftsprojektet i Kankalonselkä och det förverkligade vindkraftsprojektet i Mustaisneva i Kauhajoki beaktas. Bötoms kommun föreslår i sin tur att det för bedömningen landskapskonsekvenserna görs omfattande visionsbilder särskilt från byn Myrkky i Bötom så att utsikterna över de vindparker som planeras och redan är i drift i området och landskapskonsekvenserna beaktas.

Miljönämnden föreslår att landskapsanalyser och visionsbilder bör göras även i fråga om områden som betjänar rekreationen, såsom Forntida bergens vandringsled, kåtan på Kakkorinvuori samt fågeltornen utmed rekreationslederna. Dessutom önskas bildmontage från byarna Myrkky, Komi, Luovankylä samt Järvikylä, som är de närmaste byätörterna. Kontaktmyndigheten ber att dessa utlåtanden beaktas när landskapsanalysen görs.

Kontaktmyndigheten tillägger att för landskapets del bör bedömningen av sammantagna konsekvenser göras så att kraftverken kan specificeras enligt projekt på visionsbilderna, för att man förutom de totala konsekvenserna också ska kunna bedöma konsekvenserna för landskapet av eventuella enskilda kraftverk. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid bedömningen av sammantagna konsekvenser för såväl vindkraftsparkens som elöverföringens del och så att man här inriktar sig inte bara på värdefulla objekt i landskapet utan även på vardagslandskapet och naturobjekt i byarna och bosättningskoncentrationerna.

Kontaktmyndigheten påpekar att museerna i Seinäjoki anser att den arkeologiska inventeringen är otillräcklig/bristfällig. Museerna i Seinäjoki konstaterar att projektområdet kan anses vara mer mångsidigt än vanligt med tanke på det arkeologiska kulturarvet. Även Kauhajoki stads miljönämnd påpekar i sitt utlåtande att det har gjorts exceptionella historiska fynd i området. Museerna i Seinäjoki förutsätter att den arkeologiska inventeringen kompletteras i fråga om elöverföringssträckningarna, kraftverksplatserna enligt ALT1 och ALT2 samt objekt som inte granskats i terrängen innan MKB-beskrivningen läggs fram. Miljönämnden påpekar att fornlämningar bör beaktas i placeringen av kraftverken. Kontaktmyndigheten ber att utlåtandena från museerna i Seinäjoki och miljönämnden beaktas i projektets MKB-beskrivning.

Markanvändning, bebyggelsestruktur och materiell egendom

I bedömningsprogrammet beskrivs den nuvarande markanvändningen och bosättningen i området, samt planläggningen och andra kända markanvändningsplaner för projektområdet och närliggande områden. I MKB-programmet beaktas landskapsplanläggningen i Södra Österbotten och Österbotten samt beskrivs de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

KM: I bedömningen bör man granska projektets och elöverföringens konsekvenser för markanvändningen och den materiella egendomen i området, bl.a. jord- och skogsbruket och nätverket av skogsvägar.

I fortsättningen bör man bedöma hur mycket areal som permanent undantas från skogsbruk i och med projektet. I bedömningen bör man beakta kraftverksplatser, vägnät, kraftledningar, lyftkransområden, dumpningsområden och täktområden. När det gäller konsekvenserna för markanvändningen bör man dessutom beakta den marktäkt som kraftverksbyggandet kräver, som också kan förläggas utanför projektområdet.

Om avgränsningen av projektområdet avviker från tv-avgränsningen enligt förslaget till landskapsplan, bör projektets överensstämmelse med landskapsplanen motiveras i MKB-beskrivningen utifrån gjorda MKB-utredningar och konsekvensbedömningar. Södra Österbottens förbund uppmärksammar att ALT1 jämte kraftverkens placering i MKB-programmet avviker delvis rent av avsevärt från Perkiönmäki vindkraftsområde som angetts i förslaget till landskapsplan. Projektets överensstämmelse med landskapsplanen och förutsättningarna att genomföra det bör förklaras och bedömas jämfört med landskapsplanens syfte och mål samt i förhållande till beteckningarna i den. Förbundet påpekar i sitt utlåtande att om man avviker från avgränsningarna i landskapsplanen bör det säkerställas genom utredningar på generalplanenivå att landskapsplanens centrala lösningar och mål inte äventyras. Även i Österbotten håller landskapsplan 2050 på att beredas, och den bör beaktas i den fortsatta planeringen särskilt för elöverföringens del.

Kontaktmyndigheten hänvisas till Södra Österbottens förbunds utlåtande, där det påpekas att i den mer detaljerade planeringen bör man beakta vindkraftens konsekvenser för det revir för en stor rovfågel som konstaterats i området, de riktgivande friluftslederna Parra-Peurajärvi-Österbotten och Suksenjärvi-Pappilankangas samt rekreatiomsområdet Suksenjärvi-Peninjärvi i närheten av området. I förbundets utlåtande konstateras också att i förslaget till landskapsplan 2050 ingår en allmän planeringsbestämmelse om ekologiska förbindelser, där det begärs att de ekologiska förbindelserna i området ska identifieras och beaktas.

Kontaktmyndigheten uppmanar aktören att i enlighet med förbundens utlåtanden följa behandlingen och godkännandet av förslagen till helhetslandskapsplaner samt beakta beteckningarna och bestämmelserna i den slutliga landskapsplanen även för elöverföringens del, inklusive de planeringsbestämmelser som gäller hela landskapet. MKB-beskrivningen bör uppdateras med aktuell information om landskapsplanerna.

För elöverföringens del tillägger kontaktmyndigheten med hänvisning till Södra Österbottens förbunds utlåtande att det till bedömningen av konsekvenserna av elöverföringsalternativen i MKB-beskrivningen bör fogas en karta som upptar andra vindkraftsprojekt i närheten av projektet samt dessutom alla befintliga kraftledningar samt nya planerade elöverföringssträckningar i närområdet.

Trafik och luftfartssäkerhet

Projektet ger upphov till trafikkonsekvenser huvudsakligen under byggandet och demonteringen och de påverkar smidigheten och säkerheten i trafiken. I MKB-programmet beskrivs det vägnät och de hamnar som används för transporter samt järnvägar och flygplatser inom influensområdet. I bedömningen granskas antalet transporter i anslutning till byggandet och driften av vindkraftsområdet och de rutter som används samt jämförs transportvolymerna med de nuvarande trafikvolymerna på vägarna. I utredningen uppmärksammas även trafiksäkerheten samt vägarnas skick. Trafikkonsekvenserna bedöms i form av en expertbedömning.

KM: Kontaktmyndigheten uttalar att MKB-programmets bedömning av trafikkonsekvenserna och beskrivning av nuläget förefaller tillräckliga. Beträffande den transportrutt som utgår från Kaskö hamn påpekar vi att NTM-centralen i Södra Österbotten planerar att förbättra den planskilda trafikplatsen på riksväg 8 och stamväg 67 och att förnya viadukten i Storsbacka, som är i mycket dåligt skick. Projektet torde genomföras under de närmaste åren, vilket kan påverka transporten av vindkraftverkskomponenter. Det lönar sig att fråga NTM-centralen närmare om aktuella vägprojekt när byggtidpunkten för vindkraftverken är känd.

Ansvarsområdet för trafik tillägger att de planerade vindkraftverken är mycket stora (total höjd 320 m, rotorns diameter 220 m), varför det är skäl att fästa särskild uppmärksamhet vid förutsättningarna för att transportera vingarna (geometri, anslutningar osv.).

Vi rekommenderar att utredningen om vindkraftsbyggande ur väghållarens synvinkel (Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta, NTM-centralens rapporter 10/2023) utnyttjas för att bedöma trafikkonsekvenserna.

Även eventuella miljökonsekvenser av transporten av jord- och stenmaterial i närheten av transportrutterna bör beaktas, om materialet tas utanför projektområdet.

Växtlighet och naturtyper

På vindkraftsområdet finns i alternativ 1 sammanlagt 5 och i projekialternativ 2 sammanlagt 3 objekt enligt 10 § i skogslagen (1093/1996), särskilt viktiga livsmiljöer av typen områden som i virkesproduktionshänseende avkastar mindre än lavmoar. På vindkraftsområdet finns också naturobjekt som är värdefulla med tanke på den biologiska mångfalden. Objekten är myrnaturler samt småvatten- och skogsnaturtyper som är i ett tillstånd som påminner om naturtillstånd.

Konsekvensbedömningen baserar sig på befintligt material och den inventering av växtlighet och naturtyper som kommer att göras.

Växtligheten och naturtyperna i projektområdet har redan kartlagts sommaren 2023, och sommaren 2024 kompletteras kartläggningarna för elöverföringssträckningarnas del. I bedömningen av konsekvenserna för växtligheten granskas huruvida projektet försämrar förekomsten av naturtyper och växtarter i området. I MKB-beskrivningen beskrivs växtligheten och naturtyperna i vindkraftsområdet utifrån befintlig kunskap och fältinventeringar samt bedöms projektets konsekvenser för dem.

KM: Kontaktmyndigheten konstaterar att konsekvensbedömningen bör basera sig på så aktuellt och heltäckande bakgrundsmaterial som möjligt samt på kompletterande fältinventeringar. Det bakgrundsmaterial samt de ytterligare inventeringar och uppföljningar som används för bedömningen bör presenteras med ändamålsenlig noggrannhet som en del av beskrivningen. Utifrån inventeringen bör de naturvärden som skyddas i lag kunna uteslutas. Utöver dessa är beaktansvärda naturtyper och arter viktiga med tanke på den biologiska mångfalden, men de saknar direkt skydd genom lagstiftning.

Med hjälp av naturinventeringar bör det utredas att projektet eller elöverföringssträckningarna inte hotar i lag fastställda naturvärden eller direktivarters rast- och förökningsplatser inom vindkraftens eller elöverföringssträckningarnas influensområden. I bedömningen bör även de sammantagna konsekvenserna med andra projekt beaktas.

Kontaktmyndigheten hänvisar till miljönämndens utlåtande där man ber att de tre objekten enligt 10 § skogslagen som finns i området ska beaktas i den fortsatta planeringen. Även Finlands Naturskyddsförbund Österbottens distrikt konstaterar att om landbaserad vindkraft planläggs i skogsområden ska livsmiljöerna för hotade arter kartläggas noggrant så att deras kvalitet inte försämras. Naturskyddsförbundet tillägger att i områdets sydöstra del har det gjorts observationer av lunglav, som är en

indikatorart på gamla skogar. Kraftverken mitt i projektområdet är placerade på särskilt viktiga objekt enligt skogslagen, dessa kraftverksplatser bör strykas i planen, om man har för avsikt att gå vidare med projektet. Kontaktmyndigheten påpekar att planeringsbestämmelsen om ekologiska förbindelser i förslaget till landskapsplan bör beaktas i konsekvensbedömningen. Det är av största vikt att de hydrologiska konsekvenserna för småvatten och myrnatur identifieras samt att de indirekta konsekvenserna bedöms i projektet. Kontaktmyndigheten tillägger att skyddade vattennaturtyper enligt 2 kap. 11 § i vattenlagen har kartlagts under 7 dagar i samband med naturinventeringen. I projektet bör det ses till att skyddade vattennaturtyper inte äventyras t.ex. i samband med byggandet av servicevägar eller elöverföring.

Konsekvenser för fågelbeståndet

Fågelbeståndet i projektområdet är mycket mångsidigt. I området förekommer bl.a. olika ugglearter samt hönsfåglar. Områdets västra del ligger på sädgåsens och tranans vår- och höstflyttstråk samt sångsvanens vårflyttstråk. Dessutom ligger Lautamäkiprojektet inom Sydösterbottens FINIBA-område. Enligt MKB-programmet har fågelinventeringar redan gjorts.

Vid bedömningen av vindkraftsprojektets konsekvenser för fågelbeståndet utreds konsekvenserna i form av kollisioner och hinder för områdets viktigaste fågelbestånd samt möjligheterna att lindra de negativa konsekvenserna. Vid bedömningen av konsekvenserna för fågelbeståndet tar man upp de viktigaste fågelarterna i projektområdet och områdets betydelse under fåglarnas vår- och höstflyttning samt dryftar man projektets totala konsekvenser för fågelbeståndet. I fråga om naturskyddsområdena i närheten bedömer man också vindkraftsprojektets konsekvenser för de arter som ligger till grund för skyddet. I konsekvensbedömningen beaktas eventuella sammantagna konsekvenser med andra vindkraftsparker i närheten.

KM: Kontaktmyndigheten konstaterar att inventeringen av häckande fåglar har genomförts genom revirinventeringar och resultaten presenteras i MKB-programmet. Det ges inte några detaljer om metoden, t.ex. hur många besök inventeringen grundar sig på. Sålunda kan NTM-centralen inte ta ställning till om inventeringen är tillräcklig. Olika artkategorier har dock utretts heltäckande. Inventeringen av häckande fåglar presenteras i MKB-programmet. Kontaktmyndigheten tillägger att NTM-centralen har möjlighet att ta ställning till resultaten först när man har tillgång till en kartpresentation av resultaten samt bedömningar av projektets

konsekvenser för fågelbeståndet. Dessa saker torde förklaras mer ingående i MKB-beskrivningens rapport om fågelinventeringen.

Kritiska arter när det gäller flyttfåglar är framför allt sädgåsen, tranan och sångsvanen, vilkas flyttstråk går över projektområdet. Flyttfågarna har inventerats under 12 dagar på våren och 12 dagar på hösten.

Kontaktmyndigheten tillägger att detta är betydligt mindre än vad som anses tillräckligt i handboken om bedömning av konsekvenser för fåglar vid vindkraftsbygge (30 dagar på våren och 30 dagar på hösten). Även Luke och Naturskyddsförbundet Österbottens distrikt konstaterar i sina utlåtanden att bestånden av skogshönsfåglar varierar kraftigt och därför borde fågelbeståndet inventeras flera år efter varandra. Som riktlinje för metoderna för inventering av fågelbeståndet och genomförandet av inventeringen bör utnyttjas även rapporten om bedömning av konsekvenser för fåglar vid vindkraftsbygge. Observation som omfattar hela vår- och höstflyttningen är av väsentlig betydelse för konsekvensbedömningen. Fler observationsdagar ökar sannolikheten för att hitta de bästa flyttdagarna. Om man avviker från rekommendationen om antalet uppföljningsdagar i handboken om bedömning av konsekvenser för fåglar vid vindkraftsbygge, bör det ges en heltäckande motivering till detta. De sammantagna konsekvenserna med andra vindkraftsprojekt bör beaktas vid bedömningen av projektets konsekvenser för flyttfåglar.

När det gäller konsekvenserna för flyggfåglar lyfter kontaktmyndigheten särskilt fram konsekvenserna för arter som flyttar om natten, t.ex. trastar som flyger på kraftverkens driftshöjd. Som en del av fågelinventeringarna bör det presenteras en bedömning av hur vindkraftsprojektet påverkar arter som flyttar om natten och kan t.ex. kraftverkens ljus dra till sig flyttfåglar. Cirka 1,5-2 km söder om projektområdet ligger tre bon för en hemlighållen art, som ett i gången har varit bebott (senast 2020).

Både Kauhajoki stads miljönämnd och Naturskyddsförbundet Österbottens distrikt påpekar att området ligger inom FINIBA-området Sydösterbottens skogar. I inventeringarna har man observerat flera hotade arter som häckar i området och i närheten av området har det också gjorts en observation av en hemlighållen art. Miljönämnden påpekar att den karta över fåglarnas flyttstråk som presenteras i bedömningsprogrammet inte ger en korrekt bild av fåglarnas flyttstråk. Luke tillägger att man bör inte underlåta att kartlägga sedvanliga skogsobjekt i naturinventeringarna, så att helhetsbilden av fågelfaunan i området, såsom skogshönsfåglar, inte blir beroende av specialobjekt. Kontaktmyndigheten ber att ovannämnda utlåtanden beaktas i den fortsatta projektplaneringen.

Fauna

I konsekvensbedömningarna sätts fokus på de arter som nämns i bilaga IV till EU:s habitatdirektiv och annan beaktansvärd fauna. Konsekvenserna för beaktansvärd fauna uppstår genom förändringar i livsmiljön, krympande livsmiljöer och försämring av deras kvalitet samt störningar som mänsklig verksamhet orsakar djurlivet. Föremål för inventeringarna och konsekvensbedömningen är fladdermöss, flygekorre, åkergroda, viltarter och stora rovdjur. Fältinventeringar har gjorts i fråga om flygekorre, fladdermöss, åkergroda och däggdjur. Vid konsekvensbedömningen används dessutom litteratur och vid bedömningen av stora rovdjur utnyttjas resultat från snöspårräkningen, uppgifter från jaktföreningarna och olika öppna data om stora rovdjur. När MKB-förfarandet framskrider bedöms projektets potentiella konsekvenser för arternas föröknings- och rastplatser samt ekologiska förbindelser och levnadsförhållanden.

KM: Kontaktmyndigheten konstaterar att stora rovdjur har mycket vidsträckta revir och det är svårt att entydigt konstatera hur aktivt de använder en viss del av reviret. Projektområdet ligger i en vargflocks revir. Kontaktmyndigheten påpekar att de revirgränser som används i bedömningen är uppskattningar och de beskriver inte den faktiska användningen av reviret. Även resultaten av snöspårräkningen ger en grov allmän bild av hur individerna rör sig i området. Förbudet mot att förstöra och försämma föröknings- och rastplatser avser endast rätt begränsade områden, och den nämnda bestämmelsen innebär ingen skyldighet att skydda artens hela habitat (HFD: 2023:73), men bedömningen bör basera sig på tillräckliga informationskällor och aktuella inventeringar (HFD: 2023:70).

Generellt kan det konstateras att trycket på markanvändningen i området är för närvarande starkt, framför allt när det gäller utbyggnad av vindkrafts- och solenergi. Även kraftledningsgator som breddas förändrar och fragmenterar området. Det är mycket viktigt att beakta projektens sammantagna konsekvenser vid bedömningen av konsekvenserna för stora rovdjur som utnyttjar vidsträckta områden. Tills vidare finns det endast litet forskningsrön om vindkraftens konsekvenser för olika arter. Sålunda framhävs vikten av att tillämpa försiktighetsprincipen. Det är svårt att ta närmare ställning till projektets konsekvenser innan tilläggsundersökningarna (t.ex. Lukes och vindkraftsaktörernas gemensamma projekt) blivit färdiga. Kontaktmyndigheten påpekar att Naturresursinstitutets utlåtande bör beaktas innan man går vidare med projektet.

Det bör utredas på lämpligt sätt om eventuella föröknings- och rastplatser enligt 78 § i naturvårdslagen för flygekorre och åkergroda, som ingår i bilaga IV a till habitatdirektivet, finns inom projektområdet och elöverföringens influensområde. Om sådana hittas bör de beaktas i

planeringen så att de inte förstörs eller försämrats. Exempelvis vid bedömningen av skogsnaturobjektens betydelse för flygekorren bör det beaktas att arten är kortlivad och att konstruktionerna har långvariga konsekvenser för arten. I potentiella livsmiljöer för flygekorre görs det inte nödvändigtvis observationer av arten ett enskilt inventeringsår. Det hör till artens ekologi att reviren tillfälligt står tomma.

Dessa potentiella livsmiljöer, som i allmänhet skiljer sig klart från den omgivande naturen, bör behandlas som aktiva flygekorrevir, om det inte genom långtidsobservationer går att utesluta att arten förekommer i området. Detta görs t.ex. genom att se till att områden där flygekorren förekommer är knutna till varandra och genom att föreslå lösningsmodeller med vilkas hjälp det är möjligt att lindra eventuella negativa konsekvenser.

Vid snöspårräkningarna gjordes en utterobservation. Om det finns behov av att bygga broar eller trummor över strömmande vatten som arten utnyttjar, bör arten beaktas när överfarterna planeras. Även vid verksamhet uppströms förekomstområden bör särskild uppmärksamhet fästas vid belastningen på vattendrag. Ovannämnda konstruktioner bör inte placeras i närheten av utterns föröknings- och rastplatser.

Åtminstone en hotad art som man vet förekommer i projektområdet är sotnätfjärilen, som är en starkt hotad art som kräver brådskande skydd. Projektets konsekvenser för arten, inklusive de olika elöverföringsalternativen, bör bedömas som en del av inventeringarna.

Kontaktmyndigheten tillägger att konsekvensbedömningen bör basera sig på så aktuellt och heltäckande bakgrundsmaterial som möjligt samt på kompletterande fältinventeringar. Det bakgrundsmaterial samt de ytterligare inventeringar och uppföljningar som används för bedömningen bör presenteras med ändamålsenlig noggrannhet som en del av beskrivningen. Utifrån inventeringen bör de naturvärden som skyddas i lag kunna uteslutas.

Kontaktmyndigheten konstaterar allmänt att särskilt konsekvenserna av den splittring av livsmiljöer som projektet ger upphov till och av de förändringar som riktar sig mot ekologiska förbindelser måste bedömas även med avseende på annat djurliv utöver direktivarter. I bedömningen måste också eventuella sammantagna konsekvenser av de många andra såväl pågående som färdiga vind- och solkraftsprojekten beaktas i stor utsträckning.

Naturaområden, skyddsområden och skyddsprogramobjekt

Enligt MKB-programmet är det närmaste Naturaområde Lutakkoneva, som ligger 2,3 kilometer från ALT1-områdets gräns. Andra närliggande Naturaområden är Varisneva, Orrmossliden samt Bredmossmyrän och Närpes skärgård. I närheten av området finns dessutom skyddsområden

på privat mark. Konsekvenserna för skyddsområden bedöms enligt programmet som expertarbete, på basis av fältinventeringar och projektets planeringsuppgifter. Vid bedömningen beaktas markanvändningen och andra vindkraftsprojekt i näromgivningen av Lautamäki projektområde på grund av fragmenteringseffekten.

KM: Kontaktmyndigheten påpekar att i MKB-programmet anges INTE för vilka områden det utreds om en Naturabedömning ska göras. Kontaktmyndigheten framför att Naturaområden innehåller även andra naturvärden än deras skyddsgrunder. Exempelvis i SAC-områden kan förutom de naturtyper som ligger till grund för skyddet även andra beaktansvärde natur- och artvärden, såsom fågelbeståndet, framhåvas. Dessa bör beaktas i MKB-beskrivningen. Kontaktmyndigheten tillägger dessutom att beskrivningen, de inventeringar som utgör bakgrundsmaterial till den, utredningen av behovet av Naturabedömning och en eventuell Naturabedömning i princip ska göras i enlighet med anvisningarna i handboken Luopas.

Forststyrelsen konstaterar att i MKB-programmet fastställs inte i detalj för vilka områden konsekvenserna kommer att bedömas eller t.ex. en Natura-behovsbedömning kommer att göras för MKB-beskrivningen. Forststyrelsen anser att det är nödvändigt att göra en utredning om behovet av Naturabedömning för Naturaområdet Lutakkoneva. Kontaktmyndigheten ber att Forststyrelsens åsikt beaktas i MKB-beskrivningen.

Kontaktmyndigheten tillägger att situationen beträffande skyddsområden bör granskas på nytt i beskrivningsfasen med tanke på att det i projektområdet eller dess närhet eller på elöverföringssträckningarna har förvärvats objekt till nya privata skyddsområden eller statliga skyddsfastigheter.

Jordmån och berggrund, grundvatten

I MKB-programmet konstateras det att konsekvenser för jordmånen och berggrunden uppstår i första hand under byggtiden. I jordbyggnadsarbeten ingår bl.a. avlägsnande av marksubstanser, massabyte, sprängning och dumpning på kraftverksområdena. För att bygga vägar i projektområdet används stenmaterial.

I MKB-programmet har man beaktat att det eventuellt förekommer sura sulfatjordar i området. I MKB-programmet har dessutom beaktats grundvattenområden i närheten av området. Bedömningen av konsekvenserna för jordmån och berggrund samt grundvatten görs utifrån befintlig information om marken. Bedömningen görs i form av expertbedömning.

KM: Kontaktmyndigheten konstaterar att det är skäl att beakta sura sulfatjordar i bedömningen av projektets konsekvenser för vattendrag och eventuella lindrande åtgärder bör anges i beskrivningen.

Kauhajoki miljöskyddsnämnd och Naturskyddsförbundet påpekar i sina utlåtanden att det finns flera grundvattenområden i kraftverksområdet och i närheten av elöverföringssträckningarna. Det är viktigt att omsorgsfullt bedöma de bygg- och driftida konsekvenserna för grundvatten och eventuella privata hushållsvattenbrunnar. Finlands Naturskyddsförbund tillägger att förbudet mot förorening av grundvattnet i 17 § i miljöskyddslagen gäller överallt. Kontaktmyndigheten ber att ovannämnda utlåtanden beaktas i den fortsatta projektplaneringen och att projektets eventuella konsekvenser för grundvatten utreds i MKB-beskrivningen.

Ytvatten

I MKB-programmet konstateras att schaktningsarbetet medan kraftverken byggs har konsekvenser för vattendragen. Konsekvenserna granskas i form av en expertbedömning. I MKB-beskrivningen granskas bl.a. den byggtida avrinningen till ytvatten samt belastningen av suspenderade ämnen och dräneringens inverkan på ytvatten. Vid bedömningen används befintligt material och observationer från fältinventeringen.

KM: Konsekvenserna för ytvatten har kommenterats i flera utlåtanden. Naturskyddsförbundet påpekar i sitt utlåtande att det finns flera bäckar i områdena och områdets småvatten bör kartläggas noggrant och beaktas i placeringen av kraftverken, om man har för avsikt att gå vidare med projektet. NTM-centralen i Egentliga Finland anser att MKB-beskrivningen för Lautamäki vindkraftsprojekt bör innehålla en bedömning av olägenheterna för fisk- och kräftbestånden i projektområdet, eftersom byggandet av kraftverken och elöverföringen kan försämra levnadsförhållandena i strömmande vatten.

Kontaktmyndigheten konstaterar att ytvattnen jämte kantvegetation utgör en olika mycket bevarad ekologisk grönförbindelse som ändå är viktig. I beskrivningen är det viktigt att identifiera värdefulla objekt som tangeras av t.ex. servicevägnätet eller elöverföringen. Konsekvenserna för ytvatten bör granskas i ett tillräckligt vidsträckt område. I beskrivningen bör presenteras lindrande åtgärder som beaktar konsekvenserna för ytvatten och bedömas hur de fungerar. Det är också viktigt att beakta värdefulla arter (bl.a. öring, utter, bäver, andra fiskar, flygekorre) med eventuell koppling till värdefulla objekt som en del av konsekvensbedömningen. Kontaktmyndigheten lyfter fram projektområdets värde med tanke på fiskbeståndet och fäster uppmärksamhet vid laxfiskbeståndet i de strömmande vattnen Peninluoma, Lapinluoma och Päkinluoma (SYKE:s geodatamaterial). Särskild uppmärksamhet bör således fästas vid att förebygga belastning

av suspenderade ämnen och placeringen av bro- och trumkonstruktioner som möjliggör fri passage.

Miljö- och säkerhetsrisker

I MKB-programmet konstateras att avsikten är att förbereda sig på extrema väderfenomen, översvämningar samt konsekvenserna av klimatförändringar. I säkerhetsbedömningen fästs uppmärksamhet vid flyghinderhöjder, försvarsmaktens verksamhet och trafiksäkerheten. I MKB-programmet nämns också att tillräckligt stort avstånd lämnas mellan funktioner som orsakar olycksrisker och funktioner som är känsliga för konsekvenser, eller så hanteras riskerna på annat sätt. I MKB-beskrivningen bedöms som en del av bedömningen av miljörisker den risk för förorening av marken och grundvattnet som orsakas av kemikalieläckage från vindkraftverken eller servicefordonen.

KM: Kontaktmyndigheten påpekar att vid bedömningen bör granskas risker till följd av bl.a. extrema väderförhållanden, fallande is eller vingar, bränder och oljeskador eller andra läckage av farliga kemikalier samt följderna av dem och metoder att förebygga riskerna. I planeringen av konstruktioner bör beaktas tillräckliga säkerhetsavstånd till bl.a. vägnätet och kraftledningsgatorna. Naturskyddsförbundet påpekar i sitt utlåtande att användningen av växtskyddsmedel i projektområdet medför risk för miljöförorening. Dessutom konstaterar Naturskyddsförbundet att i bedömningen bör beaktas mikroplaster som eventuellt lossnar från vindkraftverkens vingar och deras eventuella spridning i miljön. Kontaktmyndigheten ber att Naturskyddsförbundets utlåtande beaktas.

Kontaktmyndigheten påpekar att det inte framgår klart av bedömningsprogrammet hur man förbereder sig på att förhindra olyckor. I miljökonsekvensbeskrivningen bör dessutom konsekvenserna för miljön av eventuella olyckor identifieras.

Klimat

I bedömningen av projektets klimatkonsekvenser fästs uppmärksamhet vid projektets hela livscykel börjande med utsläppen från anskaffningen av råmaterial, tillverkningen av kraftverkskomponenter och byggfasen. När kraftverken producerar energi orsakar de inga direkta utsläpp till luft. I MKB-programmet konstateras att projektet orsakar mest utsläpp till luft i bygg- och demonteringsfasen i form av bl.a. transporter och tillverkning av material och komponenter, vilket beaktas i bedömningen. De direkta klimatkonsekvenserna under projektets livscykel granskas kalkylmässigt och kvalitativt.

KM: Enligt bedömningsprogrammet beräknas projektets koldioxidhandavtryck i konsekvensbedömningen, så att de utsläpp som

undviks genom vindkraften jämförs med ersättande elproduktionsformer. Kontaktmyndigheten påpekar att byggandet av kraftverken har betydande positiva klimatkonsekvenser på lång sikt, men genomförandet av ett projekt kan inte direkt anses ersätta utsläppsintensiv elproduktion.

Vid bedömningen av de kolsänkor och den kolreservoar som försvinner bör man också beakta den andel av markens kolreservoar som går förlorad. I MKB-förfarandet bör särskild uppmärksamhet fästas vid förlusterna av torvmarkernas kolreservoar och möjligheterna att minimera och lindra dem samt vid lindrande åtgärder med avseende på växtligheten efter byggfasen. Som stöd för bedömningen kan verktyget Hiilikartta (koldioxidkartan, Syke 2024) utnyttjas.

Vid bedömningen av klimatkonsekvenser är det bra att identifiera sådana risker till följd av klimatförändringar som kan inverka på driften av vindkraftverken. I bedömningsbeskrivningen bör anges risker som klimatförändringar eventuellt medför för projektet och metoder att minska dem. Kontaktmyndigheten tillägger att det varmare klimatet kräver anpassning. Att hålla kvar vatten i skogsterräng och på torvmarker är en del av beredskapen och som stöd för planeringen finns material om vattenåterföring i Forststyrelsens öppna geodatamaterial om vård av torvmarksskog. Det vore bra att i bedömningen säkerställa att genomförandet av projektet inte försvårar framtida anpassningsåtgärder till klimatförändringar, inte ens för markägares frivilliga åtgärder för att hålla kvar vatten. Avledningen av vatten borde genomgående minimeras när den ökande torkan bl.a. utsätter ekonomiskogar för större insektsskador än tidigare. Kvarhållande av vatten har dessutom positiva konsekvenser för vattendragens status.

Kontaktmyndigheten vill precisera att de utsläpp av växthusgaser som vindkraftsparken ger upphov till bör utredas under projektets hela livscykel, vilket också Finlands Naturskyddsförbund Österbottens distrikt har konstaterat i sitt utlåtande. I bedömningen bör beaktas utsläppen från tillverkning och transport av de planerade vindkraftverkens och elöverföringens material, komponenter och konstruktioner, byggande, underhåll och reparation av vindkraftsparken och elöverföringsförbindelserna samt demontering av vindkraftverken och elöverföringskonstruktionerna samt återvinning av komponenterna. I bedömningen bör även beaktas förbättring av vägar samt byggande av nya vägar, arbets- och lagerområden.

Utnyttjande av naturresurser

Projektets konsekvenser för utnyttjandet av naturresurser bedöms till stor del som konsekvenser för människor, eftersom de viktigaste naturresurserna som utnyttjas i området ligger till grund för jordbruket samt

rekreationen, såsom bär- och svampplockning samt jakt. Dessutom används området för friluftsliv.

I bedömningsprogrammet beskrivs dessutom tillstånd till jord- och stentäkt i närheten av projektområdet och elöverföringssträckningarna. I bedömningsprogrammet fastställs också att det förutsätts en betydande mängd jord- och stenmaterial för byggandet av projektet. Projektets konsekvenser bedöms i form av en expertbedömning utifrån befintliga källuppgifter och material samt uppgifter som insamlats under bedömningsprocessen. I bedömningsbeskrivningen uppskattas mängden material som kommer att behövas och deras kvalitet i de olika projekialternativen.

KM: Kontaktmyndigheten anser att i bedömningen av utnyttjandet av naturresurser bör man beakta projektets konsekvenser för de regionala marksubstanstillgångarna samt konsekvenserna av användning och behandling av överskottsmassor från byggandet. I bedömningsbeskrivningen bör de mängder jord- och stenmaterial som behövs, eventuella täktplatser och deras konsekvenser för miljön preciseras, vilket också museerna i Seinäjoki konstaterar i sitt utlåtande. Kontaktmyndigheten tillägger att i bedömningsbeskrivningen bör det utifrån uppgifterna om nuläget tas ställning till huruvida de jord- och stentäkter som finns i projektområdena eller deras närhet är potentiella objekt för behovet av jord- och stenmaterial för projektet.

Det rekommenderas att man i bedömningen också granskar möjligheten att använda återvinningsmaterial i projektet. I miljökonsekvensbedömningen vore det bra att bedöma möjligheten att återvinna de material som används för vindkraftsbyggandet och behandlingen av avfall i ett eget avsnitt. I bedömningen vore det bra att presentera en uppskattning av de avfallsfraktioner som uppkommer under byggandet och driften samt när verksamheten upphör, deras volymer och en plan för behandlingsmetoderna med beaktande av lagstiftningens krav.

Kommunikationer och radarutrustning

I bedömningen beaktas eventuella konsekvenser för radar- samt radio- och telekommunikationer (övervakningsradar, Meteorologiska institutets väderradar, radio- och tv-mottagare samt mobilkommunikationer). I MKB-programmet har det beaktats att vindkraftverken kan orsaka störningar för antenn-tv-mottagningen om de är placerade mellan sändaren och mottagaren. Projektets konsekvenser för kommunikationerna bedöms utifrån utlåtandena från berörda aktörer. Projektets konsekvenser för

försvarsmaktens övervakningssystem bedöms utifrån försvarsmaktens huvudstabs utlåtande.

KM: Kontaktmyndigheten påpekar med hänvisning till Cinia Oy:s, Elisa Abp:s och Telias utlåtanden att det inte går att bygga radiolänksystem i området i fortsättningen. Elisa Abp ber att bolagets länkspänningar i närheten av projektområdet ska beaktas. Dessutom påpekar Telia i sitt utlåtande att för elöverföringsledningarna bör vindkraftsprojektet göra en separat utredning om riskspänning i fråga om Telias närliggande kablar.

Kontaktmyndigheten påpekar att i den fortsatta projektplaneringen och placeringen av kraftverken bör man beakta vindkraftverkens eventuellt störande inverkan på tv- och mobilnät samt radarutrustningens och radiolänkarnas funktion. Traficom har i sitt utlåtande påpekat att vindkraftverken kan ha konsekvenser för antenn-tv-mottagningen, mobilnätets fältstyrka och signalens kvalitet samt radarsystemen. Traficom tillägger att elektroniska kommunikationstjänster är beroende av radiosystemen. Genom placeringen av kraftverken kan man säkerställa att radiosystemen fungerar. Kontaktmyndigheten konstaterar att i bedömningen och den fortsatta projektplaneringen, såsom kraftverksplatsernas läge, bör man säkerställa att tv- och mobiltjänster samt radarutrustning och radiolänkar fungerar tillräckligt störningsfritt även i fortsättningen.

Meteorologiska institutet påpekar i sitt utlåtande att i området finns rikligt med vindkraft och vindkraftverken orsakar betydande falskt eko för radarmätningar och kan eventuella påverka vädertjänsten i området. Kontaktmyndigheten tillägger att de sammantagna konsekvenserna av vindkraftsparken och olika projekt för antenn-tv-mottagningen, radarutrustningens funktion och därigenom för bl.a. den allmänna säkerheten bör beaktas. Kontaktmyndigheten påpekar med hänvisning till försvarsmaktens utlåtande att huvudstabens utlåtande om godkännande måste fås innan den plan som gör det möjligt att bygga vindkraftverken godkänns.

Koppling till andra projekt och projektens sammantagna konsekvenser

Sammantagna konsekvenser med andra vindkraftsprojekt i närheten och andra betydande projekt granskas i den utsträckning som konsekvenstypen förutsätter. De sammantagna konsekvenserna granskas särskilt med avseende på fågelbestånd, stora rovdjur, ekologiska förbindelser samt landskap och rekreationsmöjligheter.

Enligt bedömningsprogrammet finns det på mindre än tjugo kilometers avstånd 12 vindkraftsprojekt som är i planeringsfasen, planlagda, under byggnad eller i produktion. I MKB-programmet nämns dessutom två bergtäkter i projektområdet med gällande marktäktstillstånd.

KM: I bedömningsbeskrivningen är det skäl att granska de sammantagna konsekvenserna särskilt för de byar och tätorter i vilkas omgivning det finns andra vindkraftsprojektplaner och färdiga vindkraftverk. Generellt kan det konstateras att trycket på markanvändningen i området är för närvarande starkt, framför allt när det gäller utbyggnad av vindkrafts- och solenergi. Bedömningen av dessa områdens och kraftledningarnas sammantagna konsekvenser är en viktig del av beskrivningen. Detta har framkommit i flera utlåtanden, såsom utlåtandena från Kauhajoki stads miljönämnd, Södra Österbottens förbund, Naturresursinstitutet och Forststyrelsen. Enligt utlåtandena kan sammantagna konsekvenser riktas till särskilt landskapet, ekologiska förbindelser, faunan och naturvärden samt människors levnadsförhållanden. För att det ska vara möjligt att kontrollera de sammantagna konsekvenserna framhävs vikten av samarbete mellan projektaktörerna i planeringen.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de sammantagna konsekvenserna av elöverföringen kan minskas t.ex. genom gemensamma kraftledningsstolpar, stolplösningar som krymper ledningsgatan samt lösningar som syftar till att bevara förbindelser. Kontaktmyndigheten anser att man i konsekvensbedömningen med stöd av försiktighetsprincipen bör förbereda sig på en ledningsgata med den största totala bredden. En kartbaserad framställning gör det lättare att skapa sig en helhetsbild av de sammantagna konsekvenserna.

Modelleringarna bör innefatta kraftverken i de närliggande vindkraftsprojekten i sådan utsträckning att de sammantagna konsekvenserna kan utredas tillförlitligt. De olika projektens kraftverk bör kunna specificeras tydligt i modelleringarna. Förutom för landskapets, bullrets och skuggeffektens del bör de sammantagna konsekvenserna kunna bedömas åtminstone för fågelbestånd, övrig fauna, ekologiska förbindelser, naturskyddsområden, radarutrustning, människors levnadsförhållanden och trivsel, trafik samt markanvändning. I Södra Österbottens finns flera vindkraftsprojekt jämte elöverföringsbehov i olika faser. Projekten och deras status bör uppdateras i bedömningsbeskrivningsfasen. De planerade elöverföringssträckningarna för de närmaste vindkraftsprojekten liksom Fingrids kraftledningsprojekt bör anges på kartor.

Miljöskyddsmyndigheten vill påpeka att i MKB-programmets avsnitt som beskriver vindkraftsprojekt i närområdet saknas den befintliga vindkraftsparken i Saunamaa samt de planerade projekten Siltaneva och Pahkaneva-Paukkakangas. Forststyrelsen konstaterar att i MKB-beskrivningen bör man i detalj bedöma även projektets sammantagna konsekvenser för Naturaområdet Lutakkoneva, men även för fågelbeståndet på bl.a. andra myrområden i området.

Kontaktmyndigheten konstaterar vidare att i bedömningsbeskrivningen bör presenteras uppgifter om dessa andra projekt eller information om att andra betydande projekt som eventuellt orsakar konsekvenser inte är aktuella inom projektets influensområde. Informationen om andra vindkraftsprojekt i närområdet bör uppdateras i MKB-beskrivningen.

Metoder att minska negativa konsekvenser och osäkerhetsfaktorer i bedömningen

I bedömningsbeskrivningen kommer man att beskriva de viktigaste antagandena, osäkerhetsfaktorerna och felkällorna i anslutning till bedömningsmetoderna och bedömningsmaterialet samt att uppskatta deras inverkan på miljökonsekvensbedömningen och genomförandet av projektet.

När det gäller negativa konsekvenser kommer man i bedömningsbeskrivningen att presentera åtgärder som kan minska skadliga miljökonsekvenser. Avsikten är att presentera en utredning av lindrande åtgärder i bedömningsbeskrivningen. När det gäller lindrande åtgärder beaktas bästa tillgängliga teknik.

KM: De osäkerhetsfaktorer som identifierats i bedömningen och deras inverkan på bedömningsresultatet bör presenteras så tydligt som möjligt i bedömningsbeskrivningen, så att de kan beaktas i den fortsatta projektplaneringen. Metoderna att lindra negativa konsekvenser bör vara genomförbara och tillräckligt konkreta. Åtgärderna för att förebygga och förhindra olägenheter bör omfatta bygg-, drifts- och demonteringsfasen.

Uppföljning och rapportering av konsekvenser

Så som konstateras i MKB-programmet utarbetas ett förslag till uppföljning av projektets miljökonsekvenser i bedömningsbeskrivningen. Utifrån informationen från uppföljningen kan man få en uppfattning av om bedömningen motsvarar de faktiska konsekvenserna. Uppföljningen ger dessutom information som gör det möjligt att bedöma om driften orsakar sådana förändringar i miljöns tillstånd att det är nödvändigt att vidta åtgärder för att förhindra dem.

KM: Behovet av konsekvensuppföljning bör fastställas utifrån projektets konsekvenser och deras betydelse. De föreslagna uppföljningarna bör vara tydligt avgränsade så att de är genomförbara.

Kontaktmyndigheten tillägger att på ett allmänt plan bör särskild uppmärksamhet fästas vid att bedömningsbeskrivningen är förståelig och tydlig. Förutom kartor och bilder bör även andra åskådliggörande framställningssätt användas så att de viktigaste resultaten av bedömningen och respektive konsekvens betydelse framgår av beskrivningen för även andra än experterna på området. I

bedömningsbeskrivningen bör man motivera enligt konsekvenstyp hur konsekvensens betydelse har fastställts. I jämförelsen mellan alternativen bör man beskriva hur miljökonsekvenserna skiljer sig åt, både verbalt och i tabellform.

Kompetens hos dem som utarbetat bedömningsprogrammet

Enligt förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ska kompetensen hos dem som utarbetat bedömningsprogrammet anges i bedömningsprogrammet. WSP Finland Ab har varit konsult vid utarbetandet av bedömningsprogrammet. I bedömningsprogrammet presenteras MKB-arbetsgruppen, personernas utbildning, roll samt antal erfarenhetsår i branschen.

KM: I bedömningsprogrammet presenteras de personer som deltar i bedömningen, deras utbildning och erfarenhet i antalet arbetsår samt respektive persons roll i bedömningen. De deltagande personernas erfarenhet av bedömning av den aktuella konsekvensen beskrivs inte separat i ord.

Kontaktmyndigheten påpekar att det skulle vara bra att beskriva saken närmare, dvs. personerna och deras utbildning, när det gäller det företag som gör bedömningen av naturkonsekvenser. Det kunde vara motiverat att verbalt beskriva personernas kompetens att bedöma den aktuella konsekvensen. Förutom den kompetens som presenteras i bedömningsprogrammet krävs åtminstone sakkunskap om hälsoeffekter vid bedömningen. Miljönämnden påpekar att bedömning av de sammantagna konsekvenserna inte har angetts som specialkompetensområde för någon expert. Ingen expert har heller specialkompetens inom miljö- och hälsoskydd. Kontaktmyndigheten ber att detta beaktas i beskrivningsfasen.

7 Inlämnande av och information om utlåtandet om bedömningsprogrammet

NTM-centralen lämnar sitt utlåtande och kopior av de utlåtanden och åsikter som inkommit om bedömningsprogrammet till den projektansvarige. Utlåtandet delges de berörda myndigheterna och de aktörer som framfört åsikter.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet publiceras på myndighetens webbplats <http://www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten> och miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/lautamaki-vindkraft-MKB.

8 Avgift, fastställande av avgiften och möjlighet att begära omprövning av avgiften

Avgiften är 8000 euro.

Avgiften för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet fastställs i enlighet med ett vanligt projekt (11 - 17 dagsverken). Avgiften bestäms med stöd av förordningen om NTM-centralernas avgifter.

En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften för den motiverade slutsatsen kan begära omprövning av avgiften hos NTM-centralen inom sex månader från det att detta utlåtande meddelades.

9 Tillämpade bestämmelser

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16 och 18 §

Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §

Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) 8 §

Statsrådets förordning (ANM/2022/2023) om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer 2023 2 §.

Detta dokument har godkänts elektroniskt i verkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av miljöexpert Emma Keränen och avgjorts av vattenresurschef Kim Klemola.

Bilagor	Utlåtanden Åsikter Anvisning om begäran om omprövning av avgiften
Sändlista	Den projektansvarige Konsulten
För kännedom	De som gett utlåtanden De som framfört åsikter

ANVISNING FÖR BEGÄRAN OM OMRÖVNING AV AVGIFT

Myndighet, av vilken omprövning begärs

Omprövning av ett beslut som gäller avgift får begäras skriftligt av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (NTM-centralen).

Myndighet, till vilken omprövningsbegäran skickas och tidsfrist för omprövningsbegäran

En begäran om omprövning av avgift för behandling av ett ärende skickas till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten inom sex månader från att avgiften har påförts. Dagen för delgivning räknas inte in i tidsfristen för omprövningsbegäran. Om den sista dagen av tiden för begäran av omprövning infaller på en helgdag, lördag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommaraftonen, fortsätter tidsfristen för omprövning även följande vardag.

I omprövningsbegäran ska anges

- vilket beslut omprövningsbegäran gäller
- hurdan omprövning som begärs (till vilka delar omprövning begärs i beslutet och vilka ändringar som begärs)
- på vilka grunder omprövning begärs
- namn och hemkommun för personen som begär omprövning
- postadress och telefonnummer, till vilka meddelanden i ärendet kan skickas till den som begär omprövning.

Om omprövningsbegäran talas för av hans lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har gjort upp omprövningsbegäran, skall i begäran om omprövning även uppges namn och hemkommun för denna person. Omprövningsbegäran, den lagliga företrädaren eller ombudet skall underteckna omprövningsbegäran.

Till omprövningsbegäran bifogas

- beslutet i original eller som kopia, i vilket omprövning begärs,
- handlingar som omprövningsbegäran åberopar till stöd för sin begäran, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten
- till omprövningsbegäran bifogar ombudet en fullmakt (en advokat och ett allmänt rättsbiträde skall dock förete fullmakt endast om Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten bestämmer så).

Tillställande av omprövningsbegäran

Omprövningsbegäran ska tillställas NTM-centralens registratur. Begäran om omprövning kan lämnas in personligen eller med anlitande av ombud. På eget ansvar kan den också skickas per post, e-post eller med bud. Omprövningsbegäran ska vara myndigheten till handa senast den sista dagen av tidsfristen för begäran av omprövning före tjänstetidens utgång. Noggrannare bestämmelser om att skicka in begäran om omprövning elektroniskt finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Kontaktuppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten Ansvarsområdet för miljö och naturresurser

besöksadress:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffskavägen 35, VASA
Långbrogatan 15, KARLEBY
Öppet: klockan 8.00 – 16.15

postadress:
PB 156, 60101 SEINÄJOKI
PB 262, 65101 VASA
PB 77, 67101 KARLEBY

telefon: 0295 027 500

e-post: registratur.sodraosterbotten@ntm-centralen.fi

E-tjänster -blankett: <https://www.ely-keskus.fi/sv/asiointi-ja-yhteystiedot>

Annan tjänster > Allmänna ärendebblanketter > Allmän ärendebblankett för företag, föreningar, verksamhetsutövare, kommuner och myndigheter (asiointipalvelu.ahp.fi) Punkterna märkta med asterisk är obligatoriska.